- Załącznik

DO UCHWAŁY NR …….
RADY ……..
Z DNIA …… 2026 r.

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY KOZŁOWO NA LATA

2026-2035



OPRACOWANIE: LISTOPAD 2026 R.

PROJEKT DO KONSULTACJI

ZLECENIODAWCA:

GMINA KOZŁOWO
UL. MAZURSKA 3
13-124 KOZŁOWO

WYKONAWCA:

EKOD URBANISTYKA ŁUKASZ KOWALSKI
ProjektowanieUrbanistyczne.pl

EKOD URBANISTYKA

SPIS TREŚCI

WSTĘP 4
1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ GMINY 6
2. ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY DO 2035 ROKU 18
   2.1 WIZJA ROZWOJU 18
   2.2 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE 19
   2.3 KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA 20
3. OCZEKIWANE REZULTATY I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA 38
4. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ 43
5. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE 46
6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI 58
   6.1 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA 58
   6.2. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY 60
7. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII 61
   7.1. WDRAŻANIE STRATEGII 61
   7.2. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII 70
   7.3. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH 71
8. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 73

WSTĘP

PRZEDMIOT, CEL I ZAKRES

Przedmiotem opracowania jest „Strategia Rozwoju Gminy Kozłowo na lata 2026-2035" (zwana dalej: „Strategią"), ukierunkowana na kreowanie i wzmocnienie stabilnego rozwoju społecznego, ekonomicznego i przestrzennego.

Celem Strategii jest określenie założeń polityki rozwoju gminy, poprzez wskazanie, na podstawie dokonanej uprzednio szczegółowej diagnozy:

- wizji rozwoju lokalnego;
- celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwanych rezultatów planowanych działań oraz wskaźników ich osiągnięcia.

Poza funkcją programowo-planistyczną, Strategia stanowić będzie narzędzie umożliwiające pozyskiwanie środków finansowych na poszczególne działania rozwojowe.

Horyzont czasowy realizacji Strategii przewidziany został do roku 2035.

Zakres terytorialny obejmuje gminę Kozłowo, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE

Strategię opracowano **zgodnie z wymogami ustawowymi**, a zwłaszcza[1]:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Dokument uwzględnia ponadto **wytyczne Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej** („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny", 2021).

Proces formalnego opracowania dokumentu rozpoczęto uchwałą nr XX/158/2025 Rady Gminy w Kozłowie z dnia 20 maja 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Kozłowo na lata 2026-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2025 poz. 2224 z późn.zm.).

METODYKA PRZYGOTOWANIA I WDRAŻANIA

W opracowaniu Strategii przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Proces przygotowania i wdrażania dokumentu można podzielić na następujące etapy:

Etap 1 – Rozpoczęcie procesu. Prace wstępne polegające na przyjęciu harmonogramu działań i wstępnych założeń, identyfikacja interesariuszy oraz pierwszy etap konsultacji społecznych (ankietyzacja).

Etap 2 – Diagnoza. Prace analityczno-diagnostyczne, obejmujące m.in.:

1. Analizę materiałów wyjściowych (szczególnie *desk* i *web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich, a także materiałów udostępnionych przez urzędy i instytucje.
2. Analizę danych statystycznych.

[1] Publikatory poszczególnych aktów prawnych, aktualne na dzień sporządzenia Opracowania, przytoczono w spisie materiałów źródłowych.

3. Charakterystykę gminy i ocenę stanu obecnego, w odniesieniu do sytuacji historycznej oraz otoczenia geograficznego, w wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym.
4. Analizę opinii społeczności lokalnej w zakresie wyzwań i zagrożeń rozwojowych, za pośrednictwem prowadzonego procesu partycypacji społecznej.
5. Wnioski z przeprowadzonych analiz i ocen, w tym identyfikacja mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń oraz nadanie im priorytetu.

Etap 3 – Projekt. Prace mające na celu ukierunkowanie polityki rozwoju, obejmujące m.in.:

1. Zdefiniowanie wizji rozwoju gminy.
2. Ustalenie celów strategicznych na podstawie, zidentyfikowanych wcześniej, mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń.
3. Sformułowanie kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych, w formie celów operacyjnych i przypisanych im działań operacyjnych.
4. Konsultacje zaproponowanych rozwiązań, w tym społeczne.
5. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji. Selekcja i ostateczny wybór kierunków polityki rozwoju.
6. Poddanie dokumentu stosownym opiniom oraz procedurze (lub odstępstwu) dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Etap 4 – Wdrażanie. Zatwierdzenie Strategii przez podjęcie uchwały Rady Gminy stanowi zwieńczenie prac projektowych i jednocześnie początek etapu wdrażania zaplanowanych działań i obranych kierunków. Zawiera wszelkie działania pozwalające zrealizować Strategię, w tym jej promocję.

Etap 5 – Monitoring. Obejmuje w głównej mierze stały monitoring postępów i zmieniających się uwarunkowań. Należy podkreślić, iż Strategia Rozwoju Gminy nie jest dokumentem w pełni zamkniętym (skończonym) – stanowi ramy rozwoju na najbliższe lata, które w miarę potrzeby należy uzupełniać o nowe pomysły i sposoby wdrażania jej ustaleń.



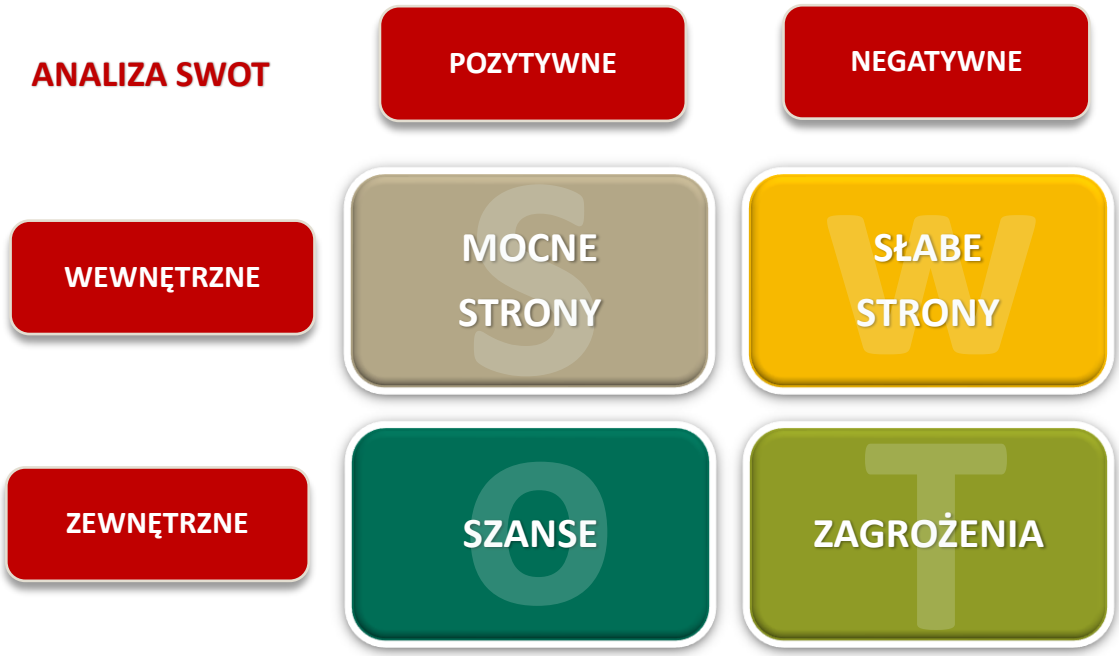
Ryc. 1 Schemat przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy
Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ GMINY

Formułowanie założeń strategii rozwoju to proces złożony i wieloetapowy. Najogólniej ujmując proces ten można podzielić na część diagnostyczną, dotyczącą stanu obecnego oraz część prognostyczną, dotyczą przyszłości. Aby lepiej zrozumieć uwarunkowania rozwojowe, w ramach podsumowania zaleca się sporządzenie strategicznej analizy SWOT.

Ponadto stosownie do zapisów art. 10e ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, strategia rozwoju zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, przygotowanej na potrzeby tej strategii. W celu spełnienia w/w wymogu zdecydowano się na sformułowanie wniosków w formule analizy SWOT, stanowiących podsumowanie opracowanej w III kwartale 2026 roku „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Kozłowo".

Przedstawione wnioski uwzględniają uwarunkowania środowiskowe i wynikające z nich możliwości i bariery rozwojowe. Poruszona jest kwestia szeroko pojętego zagospodarowania przestrzeni oraz związanego z nim stanu i potencjału do rozwoju zabudowy, infrastruktury drogowej i technicznej. Ponadto skupiono się na czynnikach wpływających na jakość życia mieszkańców i potencjale inwestycyjnym (gospodarczym). Analizę przeprowadzono w układzie czterech grup czynników wyodrębnionych na podstawie diagnozy zjawisk podzielonych na wewnętrzne (w jej obrębie) i zewnętrzne (poza jednostką terytorialną) oraz na sprzyjające (pozytywne) i niesprzyjające (negatywne). Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter rozpatrywanych grup czynników (ang.): *strengths* – silne strony, *weaknesses* – słabości, *opportunities* – szanse, *threats* – zagrożenia.



Ryc. 2 Istota analizy SWOT
Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Przedstawione w tab. 1 wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej stanowiły punkt wyjścia do identyfikacji wyzwań rozwojowych i wyboru scenariusza rozwoju, a w konsekwencji określenia polityki rozwoju gminy. Dodatkowo, w Strategii uwzględniono ustalenia dokumentów planistycznych i strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych (omówione szczegółowo w rozdz. 1 „Diagnozy").

Tab. 1 Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (analiza SWOT)

POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Dogodne położenie względem układu komunikacyjnego o znaczeniu krajowym i regionalnym, obejmującego drogę ekspresową S7 oraz drogi wojewódzkie nr 538 i 545. • Obecność infrastruktury kolejowej obsługującej zarówno ruch pasażerski, jak i towarowy. • Relatywnie wysoka dostępność komunikacji zbiorowej (czynny transport kolejowy oraz funkcjonujące linie autobusowe. • Stosunkowo dobre skomunikowanie z dużymi ośrodkami miejskimi (podróż transportem indywidualnym do Olsztyna nie przekracza 1 godziny). • Wysoka dostępność transportowa na poziomie ogólnokrajowym, z możliwością do dalszego rozwoju. • Dostęp do sieci szybkiego Internetu „5G" w niektórych miejscowościach. • Objęcie siecią światłowodową niemal całego obszaru gminy.	• Niezadowalający stan techniczny wybranych odcinków dróg lokalnych i ponadlokalnych stanowi czynnik ograniczający poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. • Przewaga dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej. • Wzrost natężenia ruchu drogowego na ponadlokalnych ciągach komunikacyjnych na przestrzeni ostatnich kilku lat. • W dalszym ciągu niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rowerowa. • Ograniczony zasięg sieci mobilnych na terenach słabo zagospodarowanych i o rozproszonej zabudowie.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Modernizacja istniejących ciągów komunikacyjnych. • Rozbudowa infrastruktury rowerowej. • Poprawa ogólnej dostępności transportowej gminy (rozwój docelowego układu sieci dróg ekspresowych i autostrad w kraju). • Poprawa zasięgu i jakości działania mobilnych sieci komórkowych. • Inwestycje w nowoczesne technologie, zapewniające dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych. • Rozwój transportu autobusowego międzygminnego. • Rozwój nowoczesnych technologii cyfrowych i e-usług.	• Wykluczenie cyfrowe, w tym ograniczony dostęp do szybkiego Internetu. • Brak środków zewnętrznych na dofinansowanie dróg publicznych. • Zaprzestanie inwestycji w zakresie przebudowy i modernizacji dróg powiatowych i lokalnych.

LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Stosunkowo korzystna struktura demograficzna. Wyższy udział ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu, województwa i kraju, a jednocześnie niższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym. • Bardzo niska gęstość zaludnienia, sprzyjająca pobytowi ludzi.	• Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. • Postępujący spadek liczby ludności na przestrzeni ostatniej dekady. • Stale ujemny wskaźnik salda migracji na przestrzeni ostatnich kilku lat. • W większości ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat. • Niekorzystne prognozy demograficzne wskazujące na dalszy spadek liczby ludności oraz pogłębianie się procesów starzenia się społeczeństwa.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Poprawa warunków życia i zamieszkania w gminie. • Odwrócenie obecnych tendencji demograficznych, w kierunku wzrostu liczby ludności (w szczególności wzrost dzietności oraz imigracja, zwłaszcza powrotna). • Poprawa poziomu i dostępności usług publicznych.	• Nagły i nadmierny napływ ludności obcej kulturowo. • Utrzymujący się odpływ ludności, połączony ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego.

ROLNICTWO, GOSPODARKA, RYNEK PRACY	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Stosunkowo niewielkie rozdrobnienie gospodarstw rolnych, z wysokim udziałem gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha sprzyjających utrzymaniu potencjału produkcyjnego. • Korzystne warunki rozwoju zwierzęcej gospodarki rolnej w części obszaru gminy (w tym ukształtowana gałąź produkcji zwierzęcej). • Spadający poziom bezrobocia, przy jednoczesnym wzroście aktywności gospodarczej. • Stosunkowo korzystna w porównaniu do średniej dla powiatu, województwa i kraju mediana wieku wśród osób pracujących. • Wysoki udział wydatków przeznaczonych na rolnictwo i łowiectwo z budżetu gminy.	• W większości przeciętne lub mało korzystne warunki do rozwoju produkcji rolnej, zwłaszcza roślinnej. • Brak dużych przedsiębiorstw i zakładów pracy. • Najniższy wskaźnik podmiotów gospodarczych na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym w stosunku do wszystkich gmin ościennych. • Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych w dyspozycji samorządu.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Pojawienie się znaczącego zakładu pracy. • Wzrost popytu na usługi podstawowe w wynikający z rozbudowy jednostki wojskowej w sąsiedniej gminie i napływu nowych pracowników. • Rozwój nowoczesnego rolnictwa, w tym gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego. • Rozwój nowoczesnych technologii, w tym produkcji energii. • Rosnące zainteresowanie zewnętrzne produktami lokalnymi i ekologicznymi. • Udogodnienia dla przedsiębiorców, w tym: ulgi podatkowe, przygotowanie terenów inwestycyjnych. • Rozwój agroturystyki i lokalnych produktów regionalnych. • Wspieranie rozwoju tradycyjnych rzemiosł.	• Konkurencyjny rynek pracy lub korzystniejsza oferta inwestycyjna dla przedsiębiorców w najbliższych ośrodkach miejskich (m.in. Działdowo, Olsztynek, Nidzica, Lidzbark). • Niedoinwestowanie gospodarstw rolnych. • Ewentualna stagnacja gospodarcza kraju lub kryzys gospodarczy. • Pasywna postawa osób długotrwale bezrobotnych. • Niekorzystne zmiany w środowisku zatrudnienia – wzrastające koszty pracy.

ŚRODOWISKO, KLIMAT I INFRASTRUKTURA

MOCNE STRONY

- Położenie gminy w zasięgu czterech odmiennych mezoregionów fizycznogeograficznych.
- Na przeważającym obszarze brak znaczących utrudnień geologiczno-inżynierskich (z wyjątkiem dolin rzecznych i lokalnych zagłębień terenowych).
- Stosunkowo urozmaicona rzeźba terenu, występująca na części obszaru gminy, z dominacją falistych i pagórkowatych wysoczyzn morenowych, wciętych dolin rzecznych oraz jezior polodowcowych.
- Potencjał surowcowy (obecność udokumentowanych złóż kopalin).
- Stosunkowo duży potencjał zasobów wodnych (obecność jezior wytopiskowych, rozwinięta sieć hydrograficzna).
- Stosunkowo niewielkie przekształcenia środowiska, w tym niski stopień zasklepienia gruntów.
- Obecność obszarowych form ochrony przyrody (obszary chronionego krajobrazu, zespół przyrodniczo-krajobrazowy).
- Ustanowiona ochrona pomnikowa dla wartościowych okazów drzew (dęby parkowe).
- Położenie gminy w zasięgu ponadlokalnych korytarzy ekologicznych.
- Dostosowany do wymogów i standardów wspólnotowych oraz krajowych system gospodarki odpadami.
- Wzrastający udział odpadów zbieranych selektywnie na przestrzeni ostatnich lat.
- Wzrastający stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Obecność sieci ciepłowniczej w części miejscowości Kozłowo (obsługa osiedla mieszkaniowego oraz wszystkich budynków użyteczności publicznej).
- Stosunkowo wysoki poziom zwodociągowania gminy oraz ograniczone straty wody w systemie wodociągowym.

SŁABE STRONY

- W większości zły stan ogólny jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) lub brak prowadzonego regularnego monitoringu jakości wód.
- Obecność wyrobów zawierających azbest.
- Brak sieci gazowej (gazu przewodowego).
- W dalszym ciągu niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna oraz niewystarczające wyposażenie mieszkańców w indywidualne systemy oczyszczania ścieków (przydomowe oczyszczalnie ścieków).
- Niski wskaźnik lesistości.

SZANSE

- Współpraca z jednostkami zewnętrznymi w zakresie zachowania i ochrony cennych elementów i zasobów środowiska.
- Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowego.
- Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacyjnego.
- Modernizacje istniejących, napowietrznych linii elektroenergetycznych, w tym ich przebudowy na linie kablowe (w terenach zurbanizowanych).
- Rozwój energetyki odnawialnej (zwłaszcza rozproszonej).
- Wykorzystanie potencjału wód termalnych, w przypadku pozytywnego udokumentowania zasobów na podstawie wykonanych odwiertów i prowadzonych badań.
- Realizacja sieciowej infrastruktury zaopatrzenia w ciepło lub gaz.
- Realizacja zadań w zakresie zapobiegania powstawania odpadów.

ZAGROŻENIA

- Degradacja walorów i zasobów środowiska przyrodniczego, poprzez ich nieracjonalne wykorzystanie lub brak właściwej ochrony prawnej.
- Zaprzestanie inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.
- Obciążenie systemu elektroenergetycznego lub zakłócenia w dostawach energii elektrycznej.
- Nadmierny lub niekontrolowany rozwój systemów OZE (dużych instalacji) i związane z nim problemy z magazynowaniem energii i negatywnym oddziaływaniem na lokalny krajobraz.
- Nadmierne „poleganie” na źródłach energii, których dostępność uzależniona jest od dostaw paliw z zewnątrz (głównie dotyczy paliw gazowych).
- Częste zmiany przepisów prawa w zakresie gospodarowania odpadami.

KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Obecność stosunkowo licznych obiektów i obszarów zabytkowych (m.in. obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w ewidencji zabytków). • Obecność instytucji kultury na terenie gminy (Gminne Centrum Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna). • Funkcjonowanie świetlic wiejskich w większości miejscowości jako miejsca integracji lokalnej społeczności. • Organizowane wydarzenia i imprezy kulturalne dla różnych grup wiekowych, realizowane w ramach promowania i upowszechniania historii oraz integracji lokalnej społeczności. • Relatywnie wysokie wydatki przeznaczone na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego z budżetu gminy.	• Zły stan techniczny niektórych obiektów ujętych w ewidencji zabytków, powodujący stopniowe niszczenie obiektów tradycyjnej zabudowy.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Objęcie dodatkowych obiektów i obszarów formą ochrony zabytków. • Promowanie i propagowanie działalności kulturowej, w tym poszerzanie działalności instytucji kultury. • Rozbudowa, modernizacja i doposażenie instytucji kultury. • Poszerzenie oferty kulturalnej przez instytucje kultury. • Potencjał do realizacji nowych miejsc spotkań dla mieszkańców (np. adaptacja budynków na potrzeby świetlic, wykorzystanie obiektów kontenerowych). • Promowanie twórców i artystów regionalnych. • Praca metodą organizacji społeczności lokalnej.	• Presja urbanistyczna na tereny tradycyjnej zabudowy, w tym wprowadzanie zabudowy „obcej” kulturowo i krajobrazowo. • Stopniowe niszczenie obiektów tradycyjnej zabudowy (brak lub nieprawidłowo przeprowadzone remonty i modernizacje). • Rozmycie odpowiedzialności za stan zabytków i brak skutecznej egzekucji za niszczenie zabytków. • Zdarzenia losowe (pożary, klęski żywiołowe). • Spadek znaczenia kultury i utrata tożsamości regionalnej wśród dzieci i młodzieży. • Propagowanie obcych kulturowo wzorców. • Niewykorzystanie szans kulturotwórczych z powodu niewystarczającego zaplecza infrastrukturalnego instytucji kultury.

SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Stosunkowo liczne obiekty sportowo-rekreacyjnej (m.in. stadion i boiska sportowe, zagospodarowane plaże wiejskie, place zabaw, siłownie zewnętrzne itp.). • Stosunkowo dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna na terenie gminy. • Funkcjonujące na terenie gminy kluby sportowe. • Relatywnie wysokie walory antropogeniczne oparte o zachowane dziedzictwo materialne (zachowane zabytki architektury i budownictwa). • Sprzyjające walory przyrodniczo-krajobrazowe w części obszaru gminy (występowanie jezior polodowcowych wraz z otaczającymi je kompleksami leśnymi oraz doliny rzeki Nidy), wykazujące potencjał do rozwoju funkcji turystycznej oraz rekreacyjno-wypoczynkowej.	• Niedostatecznie rozbudowane oferty turystyczne, zwłaszcza poza okresem wakacyjnym. • Niski udział wydatków na rozwój turystyki z budżetu gminy.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Rozwój i wsparcie klubów sportowych i inicjatyw związanych ze sportem, rekreacją lub turystyką. • Dalszy wzrost znaczenia turystyki, jako istotnego sektora gospodarki w gminie (rozwój turystyki zrównoważonej, przyrodniczej, kwalifikowanej, wypoczynkowej, biznesowej oraz kulturowej). • Modernizacja obiektów sportowych, tworzenie nowych przestrzeni do wykorzystania w celach sportowo-rekreacyjnych. • Promowanie, zachęcanie mieszkańców (bez względu na wiek) do zdrowego, aktywnego trybu życia (np. poprzez realizacje programów, inicjatyw, wskazywanie wzorców). • Współpraca z gminami ościennymi poprzez tworzenie wspólnej oferty turystycznej, udostępnianie bazy noclegowej, zatrzymanie turysty „weekendowego" na dłuższy okres oraz wydłużenie sezonu turystycznego. • Organizacja cyklicznych wydarzeń, które przyciągają turystów. • Wspieranie oddolnych inicjatyw w zakresie sportu, rekreacji i turystyki zgodnie z kontynuacją zasady pomocniczości.	• Spadek atrakcyjności turystycznej spowodowany uciążliwościami hodowli drobiu. • Zmniejszenie zainteresowania sportem wśród dzieci i młodzieży. • Brak aktywności fizycznej przez ludność w wieku „średnim" i seniorów. • Zaprzestanie inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną i turystyczną. • Potencjalna degradacja środowiska w przypadku nadmiernej koncentracji ruchu turystycznego (miejscowo). • Pogłębiający się niski poziom aktywności fizycznej dzieci i młodzieży.

PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Relatywnie wysoki stopień pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (50,3%). • Dominacja miejscowości o zwartej strukturze zabudowy. • Stosunkowo niski stopień zurbanizowania gminy, stwarzający warunki do długotrwałego i racjonalnego planowania przestrzennego.	• Obecność zdegradowanej zabudowy wymagającej rehabilitacji (byłe tereny popegeerowskie). • Obecność obiektów i obszarów wymagających poprawy estetyki zagospodarowania. • W dalszym ciągu relatywnie wysoka liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy na przestrzeni ostatnich lat. • Położenie gminy poza obszarem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT).
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Objęcie miejscowymi planami zagospodarowania obszarów rozwojowych. • Optymalna koncentracja zabudowy, w tym przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy. • Włączenie gminy w system zintegrowanych inwestycji terytorialnych/regionalnych.	• Wprowadzanie obiektów dysharmonijnych z otoczeniem. • Rozpraszanie zabudowy (niekontrolowana presja inwestycyjna). • Nadmiarowy, niekontrolowany rozwój obiektów uciążliwych dla otoczenia w bezpośrednim sąsiedztwie zwartej zabudowy mieszkaniowej (np. zakłady produkcyjne, duże gospodarstwa hodowlane).

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I ZAGROŻENIA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Funkcjonujące na terenie gminy podmioty i instytucje zaangażowane w zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego (zwłaszcza straż pożarna i policja). • Lokalizacja jednostki wojskowej w bliskim otoczeniu gminy. • Brak osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. • Niskie ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych z uwagi na brak dużych zakładów produkcyjnych oraz instalacji wykorzystujących lub magazynujących znaczne ilości substancji niebezpiecznych (w tym substancji chemicznych).	• Zdecydowanie wyższy wskaźnik popełnionych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w stosunku do średniej dla województwa i kraju. • Występujące okresowo zjawisko niskiej emisji w obszarach zwartej zabudowy i związane z tym okresowe pogarszanie stanu sanitarnego powietrza (w sezonie grzewczym). • Obecność obszarów szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Nidy. • Zagrożenie suszą występujące w przeważającej części obszaru gminy i związane z nią zagrożenia pożarowe. • Występowanie zagrożeń związanych z wzmożonym hałasem, emisją zanieczyszczeń oraz transportem substancji niebezpiecznych na odcinku drogi ekspresowej oraz dróg wojewódzkich.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Wdrożenie systemu ochrony ludności i obrony cywilnej. • Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w związku z rozwojem infrastruktury wojskowej w sąsiedniej gminie. • Wdrożenie rozwiązań zabezpieczających samorząd przed atakiem cybernetycznym. • Nowe inicjatywy w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa społeczności lokalnej (kursy i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia, obronności, itp.). • Utworzenie Jednostki Policji. • Wzrost świadomości społecznej nt. zagrożeń przyrodniczych, szkodliwości niektórych form działalności człowieka oraz możliwości przeciwdziałania zagrożeniom. • Wyeliminowanie lub istotne ograniczenie źródeł niskiej emisji (głównej przyczyny okresowego zanieczyszczenia powietrza w gminie). Wyeliminowanie spalania śmieci. • Adaptacja do postępujących zmian klimatu (m.in. inwestycje w. „błękitno-zieloną" infrastrukturę). • Rozwój monitoringu wizyjnego w miejscach publicznych. • Przeciwdziałanie dalszej zabudowie na terenach zagrożonych powodzią.	• Brak regularnych inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa społeczeństwa – kursy i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia lub obronności. • Konflikty, w tym społeczne wywołane sytuacją zewnętrzną. • Wzrost poziomu przestępczości. • Bierność społeczna w zakresie zgłębiania wiedzy i praktyki dotyczącej umiejętności radzenia sobie w kryzysowych sytuacjach. • Emisja zanieczyszczeń atmosferycznych z terenów sąsiednich. • Postępująca zmiana klimatu. • Wystąpienie klęski żywiołowej (huraganowych wiatrów, powodzi, nawałnic i gradobić, suszy i pożarów itd.). • Wystąpienie istotnej awarii np. w transporcie substancji niebezpiecznych.

POLITYKA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Obecność puntu aptecznego oraz placówki podstawowej opieki zdrowotnej. • Realizacja szeregu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomani oraz wspierania rodziny. • Funkcjonujące instytucje pomocy społecznej (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy). • Spadek liczby mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.	• W dalszym ciągu ograniczony dostęp do placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej. • W dalszym ciągu występowanie problemów społecznych wśród mieszkańców (ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm, niepełna rodzina lub wielodzietność). • Utrzymujący się poziom zasobów mieszkaniowych gminy na przestrzeni ostatnich lat. • Najniższy wskaźnik przeciętnej wielkości mieszkań na tle wszystkich gmin ościennych. • Stosunkowo niewielka liczba mieszkań komunalnych na tle gmin ościennych. • W dalszym ciągu niedostateczne wyposażenie mieszkań komunalnych w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne (tj. sieć wodociągowa, kanalizacyjna, centralne ogrzewanie). • Brak mieszkań treningowych i wspomaganych.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Stworzenie warunków do poprawy oferty medycznej, zwłaszcza w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej. • Właściwie funkcjonująca (skuteczna) i odpowiednio finansowana pomoc społeczna. • Wzrost standardów zamieszkania, w tym w zakresie mieszkalnictwa socjalnego. • Stworzenie warunków opieki nad osobami starszymi.	• Niedostateczne środki finansowe na ochronę zdrowia lub ograniczony dostęp do kadr ochrony zdrowia, zarówno podstawowej opieki medycznej, jak i specjalistycznej. • Skokowy wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną, związany z pojawieniem się zagrożeń dla zdrowia i życia ludności (m.in. choroby zakaźne, katastrofy naturalne, konflikty). • Pogłębianie się problemów społecznych, w tym zubożenie społeczeństwa. • Starzenie się społeczeństwa – wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. • Stagnacja na rynku mieszkaniowym lub degradacja warunków zamieszkania.

EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Zadawalający poziom dostępności do usług oświatowych na poziomie wczesnoszkolnym. • Obecność punktu opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobka). • Wzrost liczby dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego na przestrzeni ostatnich lat. • Stosunkowo aktywnie działające organizacje i stowarzyszenia lokalne. • Wysoki udział wydatków z budżetu gminy przeznaczonych na oświatę i wychowanie. • Odpowiednie wyposażenie szkół i bibliotek, szczególnie w „nowoczesny sprzęt edukacyjny”.	• Relatywnie niski odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat. • Sukcesywny spadek liczby uczniów uczęszczających do placówek oświatowych na przestrzeni ostatnich lat. • Zazwyczaj wyraźnie niższa frekwencja wyborcza niż średnia ogólnokrajowa.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Rozwój placówek opieki dla najmłodszych (opieki dla dzieci do lat 3 i przedszkolnej), w tym z uwzględnieniem oddziałów specjalnych. • Zapewnienie wzrostu liczby uczniów uczęszczających do placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy w kolejnych latach. • Dofinansowanie szkolnictwa celem podniesienia poziomu kadry nauczycielskiej. • Sukcesywny wzrost aktywności obywatelskiej, zarówno w odniesieniu do spraw lokalnych, jak i wyborów powszechnych.	• Potencjalny spadek poziomu kształcenia lub brak wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. • Spadek liczby urodzeń, prowadzący do obniżenia liczby dzieci w wieku szkolnym na terenie gminy. • Spadek zainteresowania społeczeństwa sprawami lokalnymi oraz bierność wyborcza.

FINANSE SAMORZADOWE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Regularny wzrost dochodów ogółem, w tym dochodów własnych. • Wysoki poziom uzyskiwanych dofinansowań zewnętrznych (subwencji i dotacji unijnych). • Wysoki w stosunku do większości gmin ościennych wskaźnik wzrostu dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. • Dodatni bilans finansowy gminy (nadwyżka dochodów nad wydatkami).	• Regularny wzrost wydatków ogółem. • Realizacja działań inwestycyjnych w znacznym stopniu uzależniona jest od pozyskania środków zewnętrznych.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Dalszy wzrost dochodów (w tym dochodów własnych) gminy. • Wysoka skuteczność w pozyskiwaniu środków finansowych zewnętrznych. • Właściwie kierunkowane wydatki inwestycyjne.	• Spadek dochodów. • Blokada lub ograniczenie środków zewnętrznych na działania rozwojowe. • Niekorzystne trendy w sektorze finansowym na poziomie ogólnokrajowym (m.in. inflacja), w tym kryzys finansowy. • Wystąpienie deficytu budżetowego. • Rosnące koszty obsługi długu publicznego.

2. ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY DO 2035 ROKU

2.1 WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju przedstawia pożądany obraz stanu gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Ukazuje gminę w perspektywie strategicznej do 2035 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych celów i działań oraz osiągnięcie zamierzonych rezultatów. Wizja pełnić będzie funkcję scalającą i integrującą poszczególnych interesariuszy (odbiorców i uczestników) inicjatyw strategicznych. Może być też elementem wykorzystywanym w celach promocyjnych.

Gmina Kozłowo w 2035 roku jest miejscem, gdzie mieszkańcy czują się bezpiecznie, a wysoka jakość życia sprzyja ich codziennemu funkcjonowaniu i rozwojowi. To atrakcyjna przestrzeń do zamieszkania, pracy i wypoczynku, oferująca przyjazne warunki do życia oraz możliwości aktywnego spędzania czasu zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym.

Gmina skutecznie rozwija nowoczesną i funkcjonalną infrastrukturę społeczną, techniczną oraz komunikacyjną, tworząc trwałe podstawy dla dalszego rozwoju i podnoszenia jakości życia mieszkańców. Rolnictwo stanowi istotną gałąź lokalnej gospodarki, wykorzystującą potencjał przestrzeni rolniczej. Rozwój tego sektora będzie opierał się na podnoszeniu efektywności produkcji, wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, racjonalnym wykorzystaniu zasobów oraz prowadzeniu działalności z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska. Ważnym aspektem rozwoju gospodarczego gminy pozostanie również wspieranie przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców poprzez tworzenie korzystnych warunków dla funkcjonowania i rozwoju lokalnych podmiotów gospodarczych. Działania samorządu będą obejmować m.in. przygotowanie i promocję terenów inwestycyjnych, wspieranie nowych inicjatyw gospodarczych oraz wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca prowadzenia działalności i tworzenia miejsc pracy.

W gminie podjęto działania ukierunkowane na poprawę poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz zwiększenie sprawności systemu zarządzania kryzysowego. Istotnym elementem było wzmocnienie potencjału organizacyjnego i technicznego służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, co przełożyło się na większą skuteczność reagowania w sytuacjach zagrożenia. Równolegle realizowano przedsięwzięcia służące podnoszeniu świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa oraz kształtowaniu właściwych postaw i umiejętności niezbędnych do odpowiedniego postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych.

Rozwój gminy opiera się na zasadach zrównoważonego rozwoju, łącząc dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego, ochroną różnorodności biologicznej i walorów przyrodniczych oraz racjonalnym gospodarowaniem zasobami naturalnymi.

Skuteczna realizacja wizji rozwoju wymaga pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych oraz budowania partnerstw instytucjonalnych. Efektywne zarządzanie projektami przy wykorzystaniu funduszy krajowych i unijnych pozostanie głównym narzędziem osiągania celów.

2.2 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Mając na względzie cel nadrzędny, jakim jest osiągnięcie zakładanej wizji rozwoju, formułuje się strategiczne założenia rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowej – cele strategiczne i cele operacyjne.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalne kierunki postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. Cele operacyjne to narzędzie i sposoby realizacji poszczególnych celów strategicznych.

CELE STRATEGICZNE			
1. **Zwiększenie konkurencyjności gospodarczej i poprawa warunków zamieszkania i wypoczynku**	**2.** **Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego**	**3.** **Rozwój dostępności komunikacyjnej i innowacji cyfrowej wraz z promocją gminy**	**4.** **Ochrona środowiska, walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego**
CELE OPERACYJNE			
1.1 Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej 1.2 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia 1.3 Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej 1.4 Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu 1.5 Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	2.1 Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych 2.2 Poprawa jakości kształcenia i edukacji 2.3 Ograniczenie problemów społecznych 2.4 Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej 2.5 Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia	3.1 Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych. 3.2 Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych 3.3. Współpraca i promocja	4.1 Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna 4.2 Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa 4.3 Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska 4.4 Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu

2.3 KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA

Zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne realizowane będą za pośrednictwem kierunków działań oraz tam, gdzie jest to możliwe, konkretnych działań. Kierunki działań i poszczególne działania stanowią podstawę wdrażania Strategii.

CEL STRATEGICZNY 1
ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I POPRAWA WARUNKÓW ZAMIESZKANIA I WYPOCZYNKU

Cel strategiczny nr 1 koncentruje się na wspieraniu rozwoju infrastruktury i gospodarki gminy, przy jednoczesnym wzmacnianiu bezpieczeństwa oraz zwiększaniu atrakcyjności inwestycyjnej, gospodarczej i turystycznej, a także wykorzystaniu potencjału rolniczego gminy. Priorytetem pozostanie rozwój infrastruktury technicznej gminy, obejmującej m.in. sieć wodno-kanalizacyjną, gazową oraz elektroenergetyczną. Istotne będzie również sukcesywne wdrażanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii. W odpowiedzi na współczesne wyzwania i zagrożenia, gmina Kozłowo będzie wspierać rozwój lokalnych służb bezpieczeństwa i systemów reagowania kryzysowego. Wzmacnianie odporności społecznej, obrony cywilnej oraz gotowości na sytuacje nadzwyczajne stanie się jednym z priorytetów strategicznych. Działania te obejmą zarówno wsparcie organizacyjne i techniczne jednostek ratowniczych, jak i rozwój świadomości oraz odpowiedzialności obywatelskiej mieszkańców. Istotnym czynnikiem wpływającym na bezpieczeństwo oraz rozwój gminy Kozłowo jest także bliskie sąsiedztwo 16. Brygady Zmotoryzowanej im. generała dywizji Zygmunta Bohusza-Szyszki na terenie sąsiedniej gminy Nidzica. Rozwój tej jednostki generować będzie rosnący popyt na infrastrukturę mieszkaniową oraz usługi podstawowe dla żołnierzy, pracowników wojska i ich rodzin. W odpowiedzi na te potrzeby, na terenie gminy Kozłowo planowane są działania sprzyjające rozwojowi bazy mieszkaniowej, usługowej oraz infrastrukturalnej. Istotnym filarem rozwoju gminy Kozłowo będzie dalsze wzmacnianie funkcji turystycznej i rekreacyjnej, wykorzystującej potencjał walorów przyrodniczych i historyczno-kulturowych oraz rozwijanej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Gmina zamierza kontynuować działania na rzecz rozbudowy bazy turystycznej i sportowo-rekreacyjnej oraz wspierać przedsięwzięcia sektora prywatnego w tym zakresie. Rozwój gospodarczy opierać się będzie na wspieraniu lokalnej przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców. Samorząd będzie dążyć do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, w tym m.in. przygotuje i uzbroi tereny inwestycyjne, sukcesywnie obejmie poszczególne fragmenty gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz będzie rozwijać i promować ofertę inwestycyjną gminy na „zewnątrz". Równocześnie wspierane będą inicjatywy lokalnych przedsiębiorców oraz działania sprzyjające aktywizacji zawodowej i edukacji ekonomicznej. W efekcie powstanie dynamiczne środowisko gospodarcze sprzyjające zatrudnieniu, rozwojowi innowacji i zwiększeniu dochodów mieszkańców. Ważnym filarem rozwoju pozostanie nowoczesne rolnictwo, łączące tradycję z innowacyjnością. Gmina zamierza wspierać producentów rolnych w unowocześnianiu technologii, podnoszeniu jakości produktów i promowaniu lokalnej żywności. Gmina dążyć będzie do zrównoważonego rozwoju rolnictwa, uwzględniającego ochronę środowiska oraz potrzeby lokalnej społeczności.

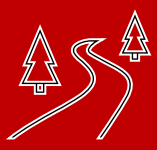
CEL OPERACYJNY 1.1. POPRAWA STANU I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ  KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.1.1.	Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, w tym: A. Zapewnienie odpowiedniej przepustowości i sprawności istniejących oczyszczalni ścieków, w razie potrzeby poprzez ich modernizację. B. Rozbudowa, przebudowa lub modernizacja istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. C. Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. D. Wspieranie budowy lub remont bezodpływowych zbiorników na ścieki.
1.1.2.	Rozwój infrastruktury wodociągowej, w tym: A. Rozbudowa stacji uzdatniania wody w Szkotowie i Kozłowie o nowe zbiorniki retencyjne. B. Wyłączenie z eksploatacji wyeksploatowanych ujęć wody oraz ich docelowe włączenie do systemu zaopatrzenia w wodę w Szkotowie i Kozłowie. C. Zapewnienie odpowiedniej przepustowości i sprawności pozostałych gminnych ujęć wody poprzez ich rozbudowę, przebudowę lub modernizację. D. Rozbudowa, przebudowa lub modernizacja istniejącej sieci wodociągowej.
1.1.3.	Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, w szczególności z uwzględnieniem rozwiązań niebiesko-zielonej infrastruktury.
1.1.4.	Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz, w tym: A. Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Nidzica – Kozłowo. B. Budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci gazowej. C. Wspieranie podłączeń odbiorców do sieci gazowej.
1.1.5.	Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej, w tym: A. Budowa, rozbudowa lub modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej. B. Przebudowa linii elektroenergetycznych napowietrznych na kablowe.
1.1.6.	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym: A. Realizacja wolnostojących urządzeń i instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. B. Zwiększenie wykorzystania indywidualnych urządzeń i instalacji OZE.
1.1.7.	Założenie lokalnych wspólnot energetycznych, w tym spółdzielni energetycznych lub klastrów energii.
1.1.8.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną.

CEL OPERACYJNY 1.2. WZROST POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
1.2.1.	Wdrażanie działań w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym: A. Podejmowanie działań i inicjatyw na rzecz utrzymania właściwego poziomu bezpieczeństwa. B. Budowa systemu wykrywania i alarmowania ludności. C. Instalacja nowoczesnych systemów syren alarmowych. D. Budowa magazynów zasobów ochrony ludności. E. Realizacja (budowa lub adaptacja) obiektów zbiorowej ochrony. F. Budowa strzelnicy na terenie gminy. G. Zabezpieczenie infrastruktury krytycznej działającej w gminie, w tym zapewnienie zaopatrzenia w wodę. H. Wdrożenie rozwiązań zabezpieczających samorząd przed atakiem cybernetycznym. I. Zapewnienie ciągłości funkcjonowania administracji publicznej w sytuacjach kryzysowych. J. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy humanitarnej i ochrony ludności. K. Integracja lokalnych systemów ostrzegania z Regionalnym Systemem Ostrzegania (RSO). L. Regularne ćwiczenia i testowanie procedur, systemów oraz gotowości służb w sytuacji zagrożenia. M. Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.
1.2.2.	Rozwój infrastruktury i usług podstawowych stanowiących zaplecze dla stacjonującej w sąsiedztwie jednostki wojskowej, w tym: A. Realizacja nowej zabudowy mieszkalnej, w celu zwiększenia dostępności mieszkań dla żołnierzy, administracji wojskowej, pracowników oraz innych osób związanych z rozwijanym zapleczem wojskowym, a także ich rodzin. B. Rozbudowa zaplecza infrastrukturalnego, w tym wyposażania w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. C. Wspieranie rozwoju usług, w celu zwiększenia podaży usług podstawowych.
1.2.3.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego, w tym: A. Podejmowanie działań na rzecz utworzenia jednostki Policji na terenie gminy. B. Współpraca z policją, strażą pożarną oraz innymi służbami porządkowymi i bezpieczeństwa, w tym organizacyjna i rzeczowa. C. Monitoring wizyjny wybranych przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych. D. Wsparcie inicjatyw, kursów i szkoleń na rzecz pogłębiania wiedzy i umiejętności praktycznych postępowania w sytuacjach kryzysowych. E. Tworzenie nowych, rozbudowa i modernizacja remiz ochotniczej straży pożarnej, świetlic wiejskich oraz innych budynków użyteczności publicznej. F. Doposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnej w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy, ratownictwa technicznego i chemicznego. G. Realizacja inicjatyw mających na celu opiekę nad bezdomnymi zwierzętami.

1.2.4.	Poprawa jakości przestrzeni publicznej i ogólnodostępnej, w tym: A. Modernizacja i remonty obiektów i terenów użyteczności publicznej i terenów przestrzeni publicznej, terenów zieleni. B. Tworzenie nowych terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej i „błękitno-zielonej" infrastruktury. C. Zagospodarowanie lub udostępnienie terenów zielonych na przestrzeń użyteczności publicznej. D. Estetyzacja przestrzeni publicznej. E. Utrzymanie czystości i porządku przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych. F. Okazjonalne i sezonowe aranżacje i wzbogacenie przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych. G. Budowa, modernizacja i rozbudowa chodników, dróg dla pieszych i oświetlenia ulicznego. H. Usuwanie barier architektonicznych i zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych, w tym obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami i grup defaworyzowanych. I. Stosowanie jednolitego systemu identyfikacji i informacji w gminie.
1.2.5.	Poprawa warunków zamieszkania w budownictwie komunalnym, w tym: A. Modernizacja i remonty istniejących budynków i lokali komunalnych. B. Adaptacja budynków na cele mieszkalne.
1.2.6.	Udział w społecznej inicjatywie mieszkaniowej (SIM).
1.2.7.	Wspieranie estetyki zainwestowania w budownictwie prywatnym, w tym: A. Ustalanie jednolitych zasad zagospodarowania w zakresie parametrów i wskaźników zabudowy. B. Wsparcie dla działań modernizacyjnych, w tym termomodernizacyjnych. C. Organizacja konkursów i zachęt mających na celu poprawę estetyki obiektów i przestrzeni. D. Przeciwdziałanie nielegalnym formom użytkowania przestrzeni. E. Uporządkowanie reklam i nośników reklamowych poprzez regulacje, w tym wykorzystanie mechanizmów ustawy krajobrazowej.

CEL OPERACYJNY 1.3.

POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWEJ



KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA

1.3.1.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze, w świetle idei turystyki zrównoważonej, w tym: A. Rozwój szlaków wodnych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kajakowej oraz inicjatywy promujące tę formę aktywnej turystyki. B. Realizacja szlaków turystycznych i miejsc wypoczynku. C. Budowa małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (altany, miejsca do grillowania, wiaty, ławy, stacje do naprawy rowerów, stoły itd.). D. Realizacja przedsięwzięć związanych z turystyką wodną. E. Realizacja ścieżek i tras rowerowych oraz przedsięwzięć związanych z turystyką rowerową. F. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju turystyki wędkarskiej. G. Wzmocnienie atrakcyjności krajobrazowej poprzez rozwój punktów widokowych. H. Zagospodarowywanie ogólnodostępnych miejsc do kąpieli i plaż (punkty biwakowe, boiska plażowe, miejsca postojowe dla kamperów, pomosty).

1.3.2.	Wzrost zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej, w tym: A. Wspieranie rozbudowy bazy noclegowej. B. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych. C. Wspieranie rozbudowy i poprawy jakości bazy gastronomicznej, w tym wspieranie regionalnych tradycji kulinarnych. D. Utrzymanie we właściwym stanie istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej. E. Budowa orlika przy Szkole Podstawowej w Szkotowie. F. Budowa hali widowiskowo-sportowej przy stadionie w Kozłowie. G. Budowa zaplecza sportowego przy stadionie w Kozłowie. H. Realizacja nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (place zabaw, siłownie zewnętrzne i inne ogólnodostępne obiekty).
1.3.3.	Organizacja i promocja imprez i wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych.

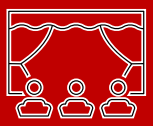
CEL OPERACYJNY 1.4. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OTOCZENIA BIZNESU	
	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
1.4.1.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców, w tym: A. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie informowania o usługach pośrednictwa zawodowego oraz ofertach pracy. B. Organizacja praktyk i staży w Urzędzie Gminy i podległych jednostkach organizacyjnych. C. Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych.
1.4.2.	Rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym: A. Wspieranie przedsiębiorstw i przedsiębiorców – ulgi lub zwolnienia w podatkach i opłatach lokalnych, pomoc w uzyskaniu dofinansowań, pomoc w dostępie do terenów inwestycyjnych. B. Rozwijanie współpracy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
1.4.3.	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej: A. Wytypowanie terenów inwestycyjnych. B. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. C. Stworzenie skonkretyzowanej i inicjującej oferty inwestycyjnej. D. Organizacja punktu informacyjnego dla przedsiębiorców i inwestorów (punktu obsługi inwestora).
1.4.4.	Wspieranie ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych.

CEL OPERACYJNY 1.5. ROZWÓJ GOSPODARSTW ROLNYCH I SEKTORA ROLNO-SPOŻYWCZEGO	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
1.5.1.	Rozwój i unowocześnienie gospodarstw rolnych, w tym: A. Wzmocnienie produktywności gospodarstw rolnych, w tym modernizacja gospodarstw i zwiększenie zasobności i jakości sprzętu, maszyn i urządzeń rolniczych. B. Wspieranie wykształconych kierunków produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego. C. Wspieranie nowych kierunków upraw lub hodowli. D. Wspieranie tworzenia miejsc pracy w rolnictwie. E. Organizacja spotkań związanych z nowoczesnymi formami działalności rolniczej. F. Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego. G. Wspieranie rolnictwa odpornego na zmiany klimatu.
1.5.2.	Wzrost znaczenia lokalnych produktów rolniczych, w tym: A. Tworzenie miejsc sprzedaży lokalnych produktów. B. Wspieranie lokalnego rynku rolno-spożywczego – lokalnego przetwórstwa, handlu detalicznego prowadzonego przez rolników, sprzedaży i dostaw bezpośrednich do konsumentów. C. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji produktów tradycyjnych, regionalnych lub ekologicznych.
1.5.3.	Wspieranie i promocja działalności sektora spożywczego, przetwórczego i rolnego: A. Współdziałanie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego i innymi podmiotami w zakresie organizowania bezpłatnych szkoleń dla rolników. B. Wspieranie organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność rolniczą. C. Promowanie ekologicznej produkcji rolniczej. D. Promowanie innowacji w rolnictwie. E. Promowanie wytwórczości produktów tradycyjnych, regionalnych lub ekologicznych. F. Wspieranie rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

CEL STRATEGICZNY 2
WZMOCNIENIE KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO

Cel strategiczny nr 2 koncentruje się na mieszkańcach gminy Kozłowo i ich potrzebach, zwłaszcza na tworzeniu warunków sprzyjających ich rozwojowi oraz budowaniu silnej i zintegrowanej wspólnoty. Zakłada się, że realizacja zaplanowanych działań przysłuży się podniesieniu poziomu aktywności społecznej, a także wzmocnieniu więzi międzyludzkich i integracji społecznej. Szczególnie ważne będzie ograniczenie wykluczenia społecznego oraz wspieranie rozwoju postaw obywatelskich. Gmina Kozłowo dążyć będzie do zapewnienia dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz opieki zdrowotnej. Gmina aktywnie wspierać będzie zarówno seniorów, osoby z niepełnosprawnościami, jak również dzieci i młodzież, zapewniając opiekę oraz możliwości rozwoju i spędzania wolnego czasu. Ważnym kierunkiem działań będzie również rozwój sportu i rekreacji, w szczególności poprzez wspieranie klubów sportowych, organizację wydarzeń oraz inicjatyw integrujących mieszkańców wokół aktywności fizycznej. Istotnym elementem rozwoju społecznego będzie również wspieranie kultury, tradycji i kreatywności mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 2.1.
KSZTAŁTOWANIE I PROMOWANIE WARTOŚCI KULTUROWYCH



	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
2.1.1.	Wspieranie i rozwój działalności instytucji kultury.
2.1.2.	Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością regionalną (kół gospodyń wiejskich, twórców lub innych).
2.1.3.	Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci, młodzieży lub dorosłych.
2.1.4.	Organizacja i promocja cyklicznych lub okazjonalnych wydarzeń i imprez kulturalnych.
2.1.5.	Wzmocnienie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja i udostępnianie zbiorów i zasobów archiwalnych).
2.1.6.	Udział i wspieranie udziału w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych.
2.1.7.	Współpraca z innymi regionami w Polsce i na świecie, w celu wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami.
2.1.8.	Przygotowywanie i wydawanie publikacji poświęconych dziedzictwu kulturowemu.

CEL OPERACYJNY 2.2. POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA I EDUKACJI 	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
2.2.1.	Wsparcie rozwoju opieki dla najmłodszych, w tym: A. Realizacja żłobka lub przedszkola na terenie gminy. B. Wspieranie rozwoju opieki nad dziećmi do lat 3, w tym form opieki adekwatnych do potrzeb mieszkańców. C. Wspieranie wychowania i edukacji przedszkolnej.
2.2.2	Usprawnienie działalności sieci szkół podstawowych w oparciu o współdziałanie ze środowiskiem oświatowym i mieszkańcami.
2.2.3.	Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, kulturalnych i bibliotek.
2.2.4.	Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego placówek oświatowych.
2.2.5.	Rozwój potencjału dydaktycznego, w tym: A. Podniesienie jakości kształcenia praktycznego w szkołach. B. Doskonalenie zawodowe nauczycieli. C. Wsparcie nauczycieli w zakresie przygotowania uczniów do zawodów, konkursów i olimpiad. D. Monitoring poziomu nauczania w placówkach oświatowych.
2.2.6.	Wzmocnienie kompetencji podstawowych z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych, przedsiębiorczości, nauki języków obcych oraz postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich.
2.2.7.	Wsparcie rozwoju osób szczególnie uzdolnionych poprzez organizację konkursów lub zajęć dodatkowych.
2.2.8.	Wsparcie edukacji specjalistycznej, w tym dla osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz z niepełnosprawnościami.
2.2.9.	Podniesienie poziomu zaangażowania rodziców w proces edukacyjno-wychowawczy.
2.2.10.	Promocja zdrowego trybu życia w szkole – kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, wspieranie aktywności fizycznej uczniów.
2.2.11.	Inicjowanie i wspieranie działalności w zakresie organizacji i udoskonalania zajęć, wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć dydaktycznych i sportowych.

CEL OPERACYJNY 2.3. OGRANICZENIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH  KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.3.1.	Wsparcie działań instytucji pomocy społecznej.
2.3.2.	Spójne oraz kompleksowe wspieranie rodzin.
2.3.3.	Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez m.in. rozwój placówek wsparcia dziennego z niepełnosprawnościami, rozwój infrastruktury sportowej, miejsc aktywnego wypoczynku, tworzenie miejsc i zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami.
2.3.4.	Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w tym promocja profilaktyki i edukacji wśród dzieci i młodzieży.
2.3.5.	Aktywizacja osób starszych i rozwój systemu opieki senioralnej: A. Wsparcie dla realizacji placówki opieki senioralnej lub Domu Pomocy Społecznej. B. Włączenie do Programu Gmina Przyjazna Seniorom. C. Promocja Ogólnopolskiej Karty Seniora. D. Wspieranie działalności ośrodków wsparcia dziennego, klubów dla seniorów oraz innych form opieki dla seniorów. E. Organizacja zajęć i wycieczek dla osób starszych i seniorów. F. Wsparcie z zakresu rozwoju usług opieki zdrowotnej (w tym dostępu do psychologa, rehabilitacji).
2.3.6.	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami, w tym likwidacja barier architektonicznych oraz komunikacyjno-informacyjnych, promowanie zatrudnienia i pomoc doraźna.
2.3.7.	Wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy społecznej, w tym promocja i wspieranie idei wolontariatu.
2.3.8.	Wspieranie organizacji społecznych i stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz organizacji społeczności lokalnej.

CEL OPERACYJNY 2.4. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I WZROST INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
2.4.1.	Wspieranie inicjatyw obywatelskich oraz działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich.
2.4.2.	Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w zarządzaniu gminą, w tym: A. Tworzenie mechanizmów i narzędzi konsultacji społecznych. B. Wzrost znaczenia i dostępności e-usług i e-urzędu.
2.4.3.	Tworzenie nowych, modernizacja i doposażenie istniejących świetlic wiejskich oraz innych miejsc spotkań i integracji społecznej.
2.4.4.	Rozwój kompetencji osób dorosłych, w tym: A. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób dorosłych. B. Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących lub zmieniających pracę. C. Wspieranie postaw przedsiębiorczych i samozatrudnienia.
2.4.5	Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i edukacji przez całe życie.

CEL OPERACYJNY 2.5. ROZWÓJ OPIEKI ZDROWOTNEJ I OCHRONY ZDROWIA	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
2.5.1.	Zwiększanie dostępności do usług ochrony zdrowia poprzez tworzenie nowych punktów świadczących tego rodzaju działalność.
2.5.2.	Rozmieszczenie w przestrzeni publicznej defibrylatorów AED (Automatycznych Defibrylatorów Zewnętrznych), wraz ze stacjami SOS.
2.5.3.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień.
2.5.4.	Poprawa jakości i dostępności i wspieranie rozwoju różnych form usług zdrowotnych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych.
2.5.5.	Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.
2.5.6.	Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców, w tym: A. Organizacja zabaw, konkursów i imprez sportowych dla dzieci, młodzieży lub dorosłych. B. Wspieranie powstania nowych klubów sportowych. C. Wspieranie działalności istniejących klubów sportowych.

CEL STRATEGICZNY 3
ROZWÓJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ I INNOWACJI CYFROWEJ WRAZ Z PROMOCJĄ GMINY

Cel strategiczny nr 3 ukierunkowany jest na rozwój dostępności komunikacyjnej, mobilności i wdrażanie nowoczesnych technologii cyfrowych oraz wzmacnianie działań promocyjnych i współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Działania obejmować będą rozwój infrastruktury transportowej w oparciu o istniejące oraz planowane ciągi komunikacyjne wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Kluczowymi szlakami komunikacji drogowej zewnętrznej na obszarze gminy pozostają drogi wojewódzkie nr 538 i 545, zapewniające powiązania z pobliskimi ośrodkami miejskimi, w tym Nidzicą i Działdowem. Na wschodnim skraju gminy przebiega ponadto odcinek drogi ekspresowej S7, przy czym najbliższe węzły drogowe zlokalizowane są na terenie sąsiedniej gminy Nidzica. Trasa ta stanowi najdogodniejsze połączenie drogowe z Olsztynem, będącym siedzibą władz województwa warmińsko-mazurskiego. Ważnym elementem systemu transportowego gminy jest linia kolejowa nr 216 wraz z czynnymi przystankami i stacjami kolejowymi. Jej funkcjonowanie przyczynia się do poprawy dostępności komunikacyjnej obszaru, umożliwiając mieszkańcom sprawne przemieszczanie się w kierunku Działdowa, Nidzicy, Olsztynka oraz Olsztyna. Sprawny i efektywnie funkcjonujący system komunikacyjny pozytywnie wpłynie na mobilność mieszkańców, poprawiając dostęp do usług publicznych, rynku pracy oraz edukacji, a także stworzy korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i branży turystycznej. Ważnym kierunkiem działań będzie również rozwój transportu zbiorowego, który przyczyni się do ograniczenia zjawiska wykluczenia komunikacyjnego, w szczególności w mniejszych miejscowościach. Szczególnie istotny dla rozwoju gminy będzie dynamiczny postęp w obszarze nowoczesnych technologii oraz wdrażanie innowacji cyfrowych. Transformacja cyfrowa administracji i usług publicznych przyczyni się do zwiększenia efektywności zarządzania, usprawnienia procesów decyzyjnych oraz podniesienia jakości obsługi mieszkańców i przedsiębiorców. Jednocześnie szeroki dostęp do nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych sprzyjać będzie aktywizacji społecznej i zawodowej, wspiera rozwój lokalnej przedsiębiorczości, a także skutecznie przeciwdziała zjawisku wykluczenia cyfrowego. Gmina konsekwentnie dążyć będzie do budowy rozpoznawalnej marki miejsca atrakcyjnego dla wypoczynku i rekreacji. Równolegle rozwijana będzie aktywna współpraca z jednostkami publicznymi na szczeblu lokalnym, ponadlokalnym, regionalnym i krajowym, a także z organizacjami pozarządowymi oraz lokalną grupą działania. Istotnym uzupełnieniem tych działań stanie się nawiązywanie i pogłębianie partnerstw z innymi gminami, służących wymianie doświadczeń oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym i gospodarczym.

CEL OPERACYJNY 3.1. ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ I POWIAZAŃ KOMUNIKACYJNYCH 	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
3.1.1.	Poprawa jakości i dostępności układu komunikacyjnego, w tym: A. Wspieranie działań na rzecz remontu, przebudowy lub rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 538. B. Wspieranie działań na rzecz bieżącej modernizacji drogi wojewódzkiej nr 545. C. Remont, modernizacja, przebudowa lub rozbudowa dróg powiatowych. D. Remont, modernizacja, przebudowa lub rozbudowa dróg gminnych. E. Remont, modernizacja, przebudowa lub rozbudowa dróg wewnętrznych. F. Budowa nowych dróg gminnych i wewnętrznych.
3.1.2.	Modernizacja dróg transportu rolniczego.
3.1.3.	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.
3.1.4	Budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów, dróg rowerowych i innej infrastruktury towarzyszącej).
3.1.5.	Rozwój infrastruktury rowerowej, w tym wdrożenie wojewódzkich standardów infrastruktury rowerowej.
3.1.6.	Poprawa dostępności i jakości usług transportu zbiorowego, w tym: A. Realizacja nowej lub modernizacja infrastruktury służącej obsłudze komunikacji zbiorowej. B. Wdrożenie nowatorskich, cyfrowych i ekologicznych rozwiązań transportowych na rzecz poprawy dostępności i efektywności komunikacji gminnej.
3.1.7.	Budowa infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych.

CEL OPERACYJNY 3.2. ROZWÓJ NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII I INNOWACJI CYFROWYCH 	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
3.2.1.	Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, w tym: A. Rozbudowa sieci światłowodowej. B. Wspieranie działań na rzecz udostępnienia innowacyjnych rozwiązań zapewniających dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, w tym technologii satelitarnych.

3.2.2.	Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych, w tym: A. Poprawa przepustowości i jakości połączeń telefonii komórkowej. B. Poprawa przepustowości i jakości mobilnego Internetu w technologii 4G (LTE). C. Wspieranie działań na rzecz udostępnienia zasięgu mobilnego Internetu w technologii 5G.
3.2.3.	Rozwój e-usług publicznych oraz dostępności i jakości e-urzędu, w tym: A. Doskonalenie form przekazu treści portalu internetowego Urzędu Gminy. B. Zwiększenie dostępności portalu internetowego Urzędu Gminy, dla osób niepolskojęzycznych – wprowadzenie innych wersji językowych. C. Poprawa jakości portali internetowych jednostek organizacyjnych i instytucji, podległych gminie. D. Stworzenie aplikacji mobilnej gminy Kozłowo. E. Rozwój i poprawa funkcjonalności Systemu Informacji Przestrzennej gminy. F. Rozwój e-usług jednostek podległych.
3.2.4.	Popularyzacja metod i możliwości wykorzystania Internetu, zwłaszcza wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.

CEL OPERACYJNY 3.3. WSPÓŁPRACA I PROMOCJA	
	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
3.3.1.	Doskonalenie oferty turystycznej, w oparciu o zasoby środowiska i infrastrukturę.
3.3.2	Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej.
3.3.3.	Utworzenie i popularyzacja Karty Mieszkańca Gminy.
3.3.4.	Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem.
3.3.5.	Upowszechnienie informacji o gminie jako atrakcyjnym miejscu wypoczynku i inwestycji.
3.3.6.	Współpraca z jednostkami publicznymi w ramach: A. Współpracy lokalnej. B. Współpracy ponadlokalnej (międzygminnej i powiatowej). C. Współpracy regionalnej (wojewódzkiej). D. Współpracy krajowej (międzywojewódzkiej). E. Współpracy międzynarodowej.
3.3.7	Współpraca ze stowarzyszaniami i organizacjami funkcjonującymi na terenie gminy lub działającymi na rzecz gminy i regionu.

3.3.8.	Współpraca gminy w ramach lokalnej grupy działania (LGD), w tym w zakresie realizacji celów i założeń strategicznych działań rozwojowych (m.in. przedsiębiorczości, integracji społecznej, wsparcia mieszkańców, modernizacji i popularyzacji zabytków, wsparcia kultury, budowy i modernizacji infrastruktury oraz innych związanych z działalnością LGD).
3.3.9.	Zawiązanie współpracy partnerstwa (gminy partnerskie) w celu wymiany kulturalnej, gospodarczej i informacyjnej.

CEL STRATEGICZNY 4
OCHRONA ŚRODOWISKA, WALORÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ POTENCJAŁU KULTUROWEGO

Cel strategiczny nr 4 koncentruje się na świadomym i racjonalnym zagospodarowaniu przestrzennym, którego fundamentem będzie troska o środowisko naturalne oraz ochrona walorów i zasobów przyrodniczych gminy. Działania ukierunkowane będą na zachowanie i ochronę materialnych zasobów kultury i dziedzictwa, a także w szczególności uporządkowanie struktury przestrzennej poprzez rewitalizację i przywrócenie funkcji użytkowych obszarom po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych (PGR). Gmina Kozłowo podejmować będzie kompleksowe działania na rzecz systematycznej poprawy stanu i jakości środowiska naturalnego. Priorytetem będzie ochrona zasobów wodnych, glebowych i leśnych, a także racjonalne gospodarowanie zasobami surowcowymi. Równolegle doskonalony będzie system gospodarki odpadami, wdrażane będą rozwiązania sprzyjające ograniczaniu emisji zanieczyszczeń oraz realizowane działania ukierunkowane na łagodzenie skutków i adaptację do postępujących zmian klimatu. Istotnym elementem będzie również ograniczanie uciążliwości akustycznych. Szczególne znaczenie przypisywane będzie ochronie ustanowionych form ochrony przyrody oraz zachowaniu spójności i ciągłości systemu przyrodniczego, w tym korytarzy ekologicznych oraz obszarów najcenniejszych przyrodniczo. Podejmowane działania przyczynią się również do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa powodziowego oraz ograniczania negatywnych skutków suszy.

CEL OPERACYJNY 4.1.
ŚWIADOMA I RACJONALNA POLITYKA PRZESTRZENNA



KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA

4.1.1.	Kształtowanie optymalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej i ładu przestrzennego, w tym: A. Koncentracja nowej zabudowy w wykształconych jednostkach osadniczych wyposażonych lub przewidzianych do wyposażenia w infrastrukturę techniczną i drogową (przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozpraszaniu zabudowy). B. Minimalizowanie konfliktów funkcjonalnych pomiędzy zabudową mieszkaniową a uciążliwą działalnością gospodarczą i wielkotowarową produkcją rolną. C. Kształtowanie estetycznych przestrzeni publicznych i integracyjnych.

4.1.2.	Prowadzenie aktywnej polityki planistycznej poprzez sporządzanie i aktualizację aktów planowania przestrzennego.
4.1.3.	Edukacja społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego, w tym: A. Przeprowadzanie warsztatów, szkoleń lub spotkań. B. Zwiększanie roli partycypacji społecznej przy opracowaniu dokumentów planowania przestrzennego.
4.1.4.	Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, poprzez wykup oraz zmianę przeznaczenia na potrzeby funkcjonowania strefy aktywizacji gospodarczej.
4.1.5.	Tworzenie warunków przestrzenno-funkcjonalnych pod budowę stacji paliw wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
4.1.6.	Podjęcie działań na rzecz rewitalizacji, w tym: A. Delimitacja obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych. B. Rewitalizacja zdegradowanej zabudowy byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR-ów). C. Rewitalizacja innych zidentyfikowanych obszarów problemowych (wymagających interwencji).

CEL OPERACYJNY 4.2.

ZACHOWANIE MATERIALNYCH ZASOBÓW KULTURY I DZIEDZICTWA



KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA

4.2.1.	Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków).
4.2.2.	Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym kulturalnych, turystycznych i społecznych.
4.2.3.	Powiększanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym: A. Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków i Gminnej Ewidencji Obiektów Archeologicznych. B. Inwentaryzacja i digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego. C. Przygotowywanie i wydawanie publikacji poświęconych dziedzictwu kulturowemu. D. Poszukiwanie, odkrywanie i pielęgnowanie lokalności, tradycji, wierzeń, obrzędów charakterystycznych dla gminy Kozłowo i regionu.
4.2.4.	Ochrona obiektów sakralnych, w tym: A. Renowacje i właściwa ekspozycja obiektów kultu religijnego, w tym kapliczek i krzyży przydrożnych. B. Utrzymanie i bieżąca konserwacja cmentarzy i miejsc pamięci.
4.2.5.	Ochrona udokumentowanych stanowisk archeologicznych.

CEL OPERACYJNY 4.3. OCHRONA I ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW ŚRODOWISKA 	
KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.3.1.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo i bioróżnorodności, w tym: A. Ochrona ustanowionych form ochrony przyrody. B. Podejmowanie działań na rzecz identyfikacji i ochrony cennych zasobów przyrodniczych gminy, w tym drzew o potencjalnych cechach pomników przyrody, starodrzewu, zadrzewień śródpolnych oraz roślinności istotnej dla zachowania bioróżnorodności, w szczególności gatunków miododajnych. C. Przeciwdziałanie fragmentacji składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego (korytarzy i płatów ekologicznych o randze ponadlokalnej). D. Edukacja ekologiczna oraz promocja walorów przyrodniczych gminy.
4.3.2.	Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi, w tym: A. Ochrona zwartych kompleksów leśnych. B. Zwiększenie lesistości.
4.3.3.	Racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych i powierzchniowych.
4.3.4.	Ochrona i zachowanie gleb, w tym: A. Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami i degradacją. B. Minimalizacja przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów rolnych chronionych klas bonitacyjnych.
4.3.5.	Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów surowcowych (geologicznych), w tym: A. Ochrona udokumentowanych złóż kopalin w aktach planowania przestrzennego oraz wspieranie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. B. Rozpoznanie, udokumentowanie oraz wykorzystanie lokalnego potencjału geotermalnego (w tym zasobów wód termalnych).

CEL OPERACYJNY 4.4. POPRAWA STANU I JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM NATURALNYM I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU 	
KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.4.1.	Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego, w tym: A. Zwiększenie wykorzystania źródeł energii odnawialnej. B. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę nisko-sprawnych kotłów na paliwa stałe na urządzenia wysokosprawne i spełniające normy. C. Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez termomodernizacje i stosowanie rozwiązań zmniejszających zużycie energii.

CEL OPERACYJNY 4.4. POPRAWA STANU I JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM NATURALNYM I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU  KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.4.2.	Rozwój systemu gospodarki odpadami, w tym: A. Promowanie zasad gospodarki obiegu zamkniętego i efektywnego gospodarowania zasobami. B. Wyposażenie miejsc publicznych w nowe pojemniki do gniazdowej zbiórki odpadów komunalnych. C. Eliminacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych. D. Selektywne zbieranie odpadów. E. Koordynowanie działań związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest. F. Zmniejszenie zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa. G. Zwiększenie udziału odpadów poddawanych recyklingowi.
4.4.3.	Zapewnienie dobrego stanu wód, w tym: A. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej. B. Monitorowanie jakości wód. C. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. D. Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych. E. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej. F. Wspieranie i promocja ograniczenia nadmiernego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. G. Przygotowanie analizy techniczno-ekonomicznej gospodarowania ściekami w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód. H. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp.
4.4.4.	Rekultywacja gruntów i zdegradowanych gleb, w tym: A. Rekultywacja terenów o niekorzystnych przekształceniach powierzchni ziemi. B. Poprawa warunków glebowych poprzez racjonalne nawożenie i stosowanie odpowiednich upraw.
4.4.5.	Ograniczenie uciążliwości akustycznych, w tym: A. Minimalizacja istniejących uciążliwości akustycznych. B. Zapobieganie potencjalnym uciążliwościom akustycznym.
4.4.6.	Monitoring zanieczyszczeń środowiska i wdrożenie mechanizmów i narzędzi ograniczających działalność wpływającą na zanieczyszczanie.

CEL OPERACYJNY 4.4. POPRAWA STANU I JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM NATURALNYM I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU  KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.4.7.	Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, w tym: A. Odtworzenie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki Wkry. B. Modernizacja rzeki Wkra na odcinku Rączki – Januszkowo. C. Modernizacja rzeki Szkotówka na odcinku Milkowiec – Rogóż. D. Odtworzenie i kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Szkotówki. E. Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych (prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach, zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych). F. Ograniczenie strat wody poprzez jej ponowne wykorzystanie do celów gospodarczych („deszczówka", „szara woda"). G. Modernizacja, remont urządzeń melioracyjnych. H. Ograniczenie strat wody pitnej.
4.4.8.	Realizacja automatycznej stacji meteorologicznej, umożliwiającą wgląd na aktualną sytuację pogodową i stan jakości powietrza.
4.4.9.	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, w tym: A. Przeciwdziałanie dalszej zabudowie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. B. Analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem powodziowym i rekomendacja zmian. C. Wdrożenie systemu monitorowania o podtopieniach i ich skutkach na obszarach zurbanizowanych i użytkach rolnych.
4.4.10.	Wspieranie rolnictwa odpornego na zmiany klimatu i innowacyjnego zarządzania wodą, w tym: A. Promocja i wspieranie stosowania technik rolnictwa precyzyjnego i systemów nawadniania efektywnych wodnie. B. Wspieranie upraw odpornych na suszę i dywersyfikacji produkcji rolnej. C. Działania na rzecz zwiększenia tzw. małej retencji w krajobrazie rolniczym (np. budowa małych zbiorników, stawów, zadrzewień śródpolnych). D. Organizacja szkoleń i edukacja rolników w zakresie zarządzania ryzykiem suszy i adaptacji do zmian klimatu. E. Wspieranie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
4.4.11.	Edukacja ekologiczna mieszkańców, w szczególności w zakresie: A. Ochrony klimatu i jakości powietrza. B. Adaptacji do postępujących zmian klimatu, zwłaszcza przystosowania do ekstremalnych zjawisk pogodowych. C. Segregacji odpadów i szkodliwości spalania odpadów.

3. OCZEKIWANE REZULTATY I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Wskazane kierunki rozwoju strategicznego wskazują na sposoby rozwiązywania najważniejszych problemów, zmniejszania barier rozwojowych, wzmacniania lokalnego potencjału oraz wykorzystywania zasobów własnych i szans pojawiających się w otoczeniu, a także łączenia działań z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Struktura kierunków działań i działań tworzy logicznie powiązany system, który powinien zapewnić osiągnięcie zakładanych celów operacyjnych, co z kolei posłuży osiągnięciu celów strategicznych, a w konsekwencji sformułowanej wizji rozwoju. Ponadto kierunki działań i działania, planowane w ramach poszczególnych celów, przenikają i uzupełniają się wzajemnie, umożliwiając efekt synergii (wartości dodanej) rozwoju strategicznego gminy Kozłowo.

W poniższej tabeli zaprezentowano sugerowane wskaźniki realizacji planowanych celów operacyjnych oraz trend zmian, obrazujący oczekiwany rezultat poszczególnych kierunków działań i działań, a tym samym przyszłościową ocenę stopnia realizacji Strategii.

W tabeli pominięto prezentację „wskaźników oczywistych", dotyczących inwestycji jednostkowych, gdzie miarą jest realizacja lub brak realizacji (tak/nie). Dotyczy to m.in. ważnych dla wdrożenia zakładanej wizji rozwoju działań, jak np. Realizacja automatycznej stacji meteorologicznej, umożliwiającą wgląd na aktualną sytuację pogodową i stan jakości powietrza.

Ponadto zaprezentowane wskaźniki stanowią katalog otwarty, możliwy do wzbogacenia, uzupełnienia i modyfikacji. Istotne, aby podczas raportowania efektów (zob. rozdz. 7.2.) uwzględniać jednakowe wskaźniki, w celu rzetelnej analizy porównawczej i oceny skuteczności wdrażania Strategii Rozwoju.

Tab. 2 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 1 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	52,4	↑
	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej*	%	35,2	↑
	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków*	szt.	24	↑
	Liczba zbiorników bezodpływowych na nieczystości*	szt.	485	↓
	Długość sieci wodociągowej	km	67,2	↑
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej*	%	77,6	↑
	Liczba zbiorników retencyjnych (obiektów małej retencji wodnej/„oczek")	szt.	--	↑
	Łączna moc wolnostojących urządzeń i instalacji OZE	MW	--	↑
	Liczba indywidualnych systemów OZE (mikroinstalacji)	szt.	--	↑
Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia	Ilość środków z budżetu przeznaczona na utrzymanie zieleni	zł	--	↑
	Ilość środków z budżetu przeznaczona na oświetlenie ulic, placów i dróg	zł	--	↓
	Liczba stwierdzonych przestępstw*	szt.	638	↓
	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców*	szt.	120,63	↓
	Liczba wypadków drogowych	szt.	3	↓

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
	Liczba członków zrzeszonych w stowarzyszeniach ochotniczej straży pożarnej	os.	117	↑
	Liczba urządzeń gminnego monitoringu wizyjnego	szt.	--	↑
	Liczba mieszkań komunalnych	szt.	39	↑
Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych (m.in. stadionów, placów zabaw, boisk, siłowni itd.)	szt.	--	↑
	Liczba miejsc noclegowych	szt.		↑
	Liczba zorganizowanych imprez sportowych	szt.		↑
	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych	szt.	32	↑
Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu	Liczba osób zatrudnionych w Urzędzie Gminy w ramach prac interwencyjnych	szt.	0	↑
	Liczba praktyk oraz staży w Urzędzie Gminy i podległych jednostkach administracyjnych	szt.	--	↑
	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt.	1 076,0	↑
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	os.	253	↑
Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	Liczba gospodarstw rolnych**	szt.	330	↑
	Liczba pracujących w gospodarstwach rolnych**	os.	605	↑
	Średnia wielkość gospodarstwa rolnego**	ha	46,26	↑
	Liczba gospodarstw rolnych prowadząca sprzedaż własnych produktów rolnych**	szt.	274	↑
	Udział działu Rolnictwo i łowiectwo w wydatkach budżetowych gminy*	%	29,50	↑

stan na 2025 r., a w przypadku braku aktualnych danych:
* stan na 2024 r.
** stan na 2020 r.
Materiał źródłowy: Opracowane własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Gminy Kozłowo.

Tab. 3 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 2 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych	Budżet roczny instytucji kultury	zł	1 798 095,02	↑
	Liczba organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością regionalną (kół gospodyń wiejskich, twórców lub innych)	szt.	10	↑
	Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych	szt.	32	↑
	Liczba zdarzeń – uczestnictwa w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych	szt.	--	↑
Poprawa jakości kształcenia i edukacji	Liczba oddziałów przedszkolnych*	szt.	7	↑
	Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli*	os.	129	↑
	Liczba szkół podstawowych	szt.	4	--
	Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych*	os.	351	--

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
	Kwota dotacji celowych przeznaczona na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub ćwiczeniowe	zł	37 702,78	↑
	Kwota środków przeznaczona na doskonalenie zawodowe nauczycieli	zł	26 049,30	↑
Ograniczenie problemów społecznych	Odsetek mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej*	%	6,4	↓
	Liczba złożonych Niebieskich Kart	szt.	15	↓
	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	szt.	15	↓
	Liczba udzielonych porad, w tym terapeutycznych i psychologicznych	szt.	--	↑
	Liczba zorganizowanych spotkań (m.in. zespołu interdyscyplinarnego) w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy	szt.	6	↑
	Liczba uczniów otrzymujących wsparcie finansowe w formie stypendium i zasiłków szkolnych	os.	82	↑
Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej	Liczba zarejestrowanych organizacji i stowarzyszeń pozarządowych (KRS, ARiMR)	szt.	23	↑
	Mediana wieku osób pracujących	--	42	↓
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	5,6	↓
	Frekwencja w wyborach powszechnych**	%	51,3	↑
Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia	Liczba aptek lub punktów aptecznych	szt.	1	↑
	Ludność na aptekę ogólnodostępną	os.	5 189	↓
	Liczba udzielonych porad lekarskich w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	szt.	12 066	↑
	Udział wydatków z budżetu na dział ochrony zdrowia*	%	0,24	↑
	Liczba klubów sportowych	szt.	2	↑

stan na 2025 r., a w przypadku braku aktualnych danych:
* stan na 2024 r.
**dotyczy Wyborów Samorządowych w 2024 roku.
Materiał źródłowy: Opracowane własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Gminy Kozłowo.

Tab. 4 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 3 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych	Długość dróg publicznych poziomu ponadgminnego o nawierzchni utwardzonej	km	124,44	↑
	Długość dróg publicznych poziomu gminnego o nawierzchni utwardzonej*	km	10,5	↑
	Długość ciągów komunikacyjnych dla rowerów zgodnych z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej	km	8,2	↑
	Liczba przystanków autobusowych*	szt.	41	↑
	Liczba przystanków *Park & Ride*	szt.	0	↑

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
	Liczba punktów do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych	szt.	0	↑
Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych	Udział gospodarstw domowych z dostępem do szerokopasmowego Internetu	%	88	↑
	Liczba tzw. białych plam NGA	szt.	214	↓
	Liczba stacji bazowych telefonii komórkowej (GSM)	szt.	6	↑
	Odsetek procesów administracyjnych prowadzonych w formie cyfrowej	%	--	↑
	Liczba uczestników szkoleń i warsztatów z zakresu kompetencji cyfrowych	os.	--	↑
	Liczba zorganizowanych e-spotkań z władzami oraz pracownikami gminy	szt.	--	↑
Współpraca i promocja	Liczba zrealizowanych inicjatyw promocyjnych (bez względu na rodzaj)	szt.	--	↑
	Liczba gmin partnerskich	szt.	--	↑

stan na 2025 r., a w przypadku braku aktualnych danych:
* stan na 2024 r.
Materiał źródłowy: Opracowane własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Gminy Kozłowo.

Tab. 5 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 4 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna	Udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	50,3	↑
	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego	szt.	92	↓
Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa	Liczba obiektów lub obszarów zabytkowych, w których zrealizowano prace konserwatorskie, restauratorskie, renowacyjne lub rewaloryzujące	szt.	--	↑
	Udział środków z budżetu przeznaczona na dział Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego*	%	5,06	↑
Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska	Lesistość	%	14,7	↑
	Udział powierzchni gminy objęta obszarową formą ochrony przyrody	%	34,8	↑
	Stopień zasklepienia gruntów	%	1,4	↓
	Liczba nasadzeń drzew	szt.	--	↑
	Liczba obiektowych form ochrony przyrody	szt.	1	↑
Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym	Emisja dwutlenku węgla	t	--	↓
	Liczba wymienionych nisko sprawnych i nieefektywnych urządzeń grzewczych w budynkach użyteczności publicznej (pieców na paliwo stałe)	szt.	--	↑
	Zużycie energii finalnej	Mwh/rok	--	↓
	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.	--	↑
	Stosunek odpadów zebranych selektywnie do ogółu odpadów	%	45,5	↑

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ	OCZEKIWANY TREND
	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych (papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło)	%	--	↑
	Liczba koszy na śmieci	szt.	72	↑
	Ilość wyrobów azbestowych poddanych do utylizacji	Mg	0	↑
	Udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody	%	0,7	↓
	Liczba zorganizowanych szkoleń i/lub warsztatów wśród mieszkańców z zakresu edukacji ekologicznej	szt.	--	↑

stan na 2025 r., a w przypadku braku aktualnych danych:
* stan na 2024 r.
Materiał źródłowy: Opracowane własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Gminy Kozłowo.

4. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Zgodnie z aktualnie obowiązującą ustawą o samorządzie gminnym, w strategiach rozwoju określa się model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, zawierający (art. 10e ust. 3 pkt 4):

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych;
- system powiązań przyrodniczych;
- główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych;
- główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to zatem schemat obrazujący zbiór elementów, które w szczególny sposób wpływają na szeroko pojęty rozwój społeczno-gospodarczy, odbywający się na terytorium gminy. Model stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego. Zobrazowane elementy przestrzenne należy traktować jako generalne wytyczne, których zasięg (zajętość przestrzenną), w tym w szczególności dla ustaleń związanych z użytkowaniem przestrzeni należy określić szczegółowo w planie ogólnym gminy – wytypowanie stref planistycznych, w tym ich rozmieszczenia, profilu funkcjonalnego, dopuszczalnych rodzajów zabudowy i parametrów (jak intensywność zabudowy, wysokość zabudowy, udział powierzchni zabudowy, czy udział powierzchni biologicznie czynnej) następuje na etapie sporządzenia planu ogólnego stosownie do obowiązujących przepisów prawa. Zilustrowane zjawiska przestrzenne są zgeneralizowane do skali opracowania modelu, a ponadto obrazują główne (kluczowe) komponenty. W związku z tym plan ogólny zachowuje pełną kompetencję w szczegółowym wyznaczaniu stref planistycznych na terenie gminy.

Gmina Kozłowo jest stosunkowo dużej wielkości gminą wiejską, położoną w zachodniej części powiatu nidzickiego w województwie warmińsko-mazurskim. Uwzględniając przyszłościowy, docelowy układ sieci dróg ekspresowych i autostrad gmina Kozłowo odznaczać się będzie stosunkowo wysokim poziomem dostępności transportowej w ujęciu krajowym. Kluczowymi szlakami komunikacji drogowej (zewnętrznej) na obszarze gminy pozostaną drogi wojewódzkie nr 538 i 545, zapewniające powiązania z pobliskimi ośrodkami miejskimi, takimi jak Nidzica czy Działdowo. Na wschodnim skraju gminy przebiega ponadto odcinek drogi ekspresowej S7, przy czym najbliższe węzły drogowe zlokalizowane są na terenie sąsiedniej gminy Nidzica. Trasa ta stanowi najdogodniejsze połączenie drogowe z Olsztynem, będącym siedzibą władz województwa warmińsko-mazurskiego oraz zapewnia sprawny dojazd do Gdańska.

Uzupełnieniem stosunkowo wysokiej dostępności transportowej gminy jest przebiegająca przez jej obszar linia kolejowa nr 216 wraz z dwoma przystankami kolejowymi, zapewniająca dogodne połączenia z pobliskimi ośrodkami miejskimi, takimi jak Działdowo, Nidzica i Olsztynek, a także z położonym w nieco większej odległości Olsztynem. Ww. linia kolejowa została w ostatnich latach zmodernizowana.

W skład gminy wchodzi kilkadziesiąt miejscowości (wykaz przedstawiono w rozdz. 2.1. Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Kozłowo).

Najistotniejszym i najbardziej zaludnionym ośrodkiem funkcjonalnym jest miejscowość Kozłowo. W obrębie Kozłowa skupiają się funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturowe, religijne, handlowo-gospodarcze, produkcyjne oraz mieszkaniowe i rolnicze. Ponadto świadczone są usługi medyczne i ochrony zdrowia, a także znajdują się obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Miejscowość ta odznacza się w większości zwartym charakterem istniejącej zabudowy.

Za najważniejsze „ośrodki wspomagające" uznano miejscowości odznaczające się najwyższym zaludnieniem (zaraz po Kozłowie) oraz miejscowości wspomagające „centrum funkcjonalne" na tle religijnym, kulturowym, edukacyjnym, turystycznym, rekreacyjno-wypoczynkowym czy handlowo-gospodarczym, tj.: Szkotowo, Sławka Wielka, Sarnowo, Zaborowo, Januszkowo.

Pozostałe miejscowości pełnią głównie funkcje rolnicze i mieszkalne oraz odznaczają się niskim lub bardzo niskim stopniem zaludnienia i zazwyczaj rozproszoną zabudową.

Gmina położona jest w rejonie styku aż czterech mezoregionów fizycznogeograficznych, co znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowanej budowie geomorfologicznej. W efekcie część obszaru gminy charakteryzuje się bardziej urozmaiconą rzeźbą terenu, a najwyższe walory przyrodniczo-krajobrazowe związane są z doliną rzeki Nidy oraz występowaniem jezior polodowcowych.

Spośród form ochrony przyrody, rozróżnionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w granicach gminy Kozłowo występują:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolin Rzeki Nidy i Szkotówki;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Szkotówki";
- Pomnik przyrody (dęby parkowe).

Ponadto obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, obligatoryjna na terytorium całego kraju. Całkowita powierzchnia obszarów objętych ochroną wynosi ok. 8,8 tys. ha, co stanowi 34,8% obszaru gminy Kozłowo.

Analiza krajowych i wojewódzkich koncepcji systemu przyrodniczego oraz lokalnej struktury środowiska i jego przekształceń, pozwala na wytypowanie następujących komponentów współtworzące ponadlokalny system przyrodniczy gminy:

- komponenty o znaczeniu ponadlokalnym (wojewódzkim i krajowym):
  - korytarz ekologiczny północnej części gminy – obejmuje swym zasięgiem zbiorowiska leśne położone w północnej części gminy. W skład korytarza ekologicznego wchodzą również stosunkowo liczne jeziora (w tym największe jez. Kownatki) oraz występująca tam sieć rzeczna wraz z najbliższym otoczeniem (mozaika terenów łąkowo-pastewnych z lokalnymi podmokłościami i torfowiskami);
  - korytarz ekologiczny południowo-zachodniej części gminy – w jego skład wchodzą zbiorowiska lasów i zadrzewień oraz fragmenty dolin rzecznych (w tym Nidy) wraz z najbliższym otoczeniem użytków zielonych;
- komponenty o znaczeniu lokalnym (gminnym i międzygminnym):
  - korytarze lokalne – obejmuje swym zasięgiem dolinę rzeki Nidy (we fragmentach nie wchodzących w skład ponadlokalnych korytarzy ekologicznych) oraz innych mniejszych cieków wraz z najbliższym otoczeniem (mozaika terenów rolniczych i leśnych, z lokalnymi podmokłościami);
  - płaty lokalne – stanowią pojedyncze enklawy terenów leśnych i zadrzewionych rozproszone na terytorium całej gminy.

Istotnym czynnikiem decydującym o jakości i warunkach życia ludności jest dostęp do infrastruktury technicznej. Dotyczy to w szczególności sieci wodno-kanalizacyjnej, gazowej, elektroenergetycznej oraz zarządzania usługami komunalnymi, w tym gospodarowania odpadami. Na terenie gminy Kozłowo sieć wodociągowa jest stosunkowo dobrze rozwinięta, gdzie większość mieszkańców podłączona jest do sieci. Jednocześnie wskazuje się, że część miejscowości o rozproszonej zabudowie nadal zaopatrywana jest w wodę z indywidualnych studni. System sieci kanalizacyjnej natomiast w dalszym stopniu nie jest dostatecznie rozwinięty. Do sieci podłączone są przede wszystkim budynki zlokalizowane w większych miejscowościach, gdzie występuje zwarty

charakter istniejącej zabudowy (w tym w Kozłowie). Pozostali mieszkańcy (zwłaszcza w obszarze zabudowy rozproszonej) korzystają z indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków sanitarnych, głównie ze zbiorników bezodpływowych. Ścieki bytowo-komunalne odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kozłowie oraz Szkotowie. W granicach gminy nie występuje czynne składowisko odpadów komunalnych, a ponadto nie funkcjonuje aktualnie punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).

Na system elektroenergetyczny gminy Kozłowo składają się:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 Kv, relacji Nidzica – Działdowo;
- stacja elektroenergetyczna 30/110 kV GPO Kozłowo;
- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV;
- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV;
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV.

Przesyłanie energii elektrycznej do odbiorców umożliwia sieć napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych średniego oraz niskiego napięcia.

W południowo-wschodniej części gminy Kozłowo przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia tj.:

- DN 200 PN 6,3 MPa Uniszki Zawadzkie – Nidzica;
- DN 400 PN 6,3 MPa Uniszki Zawadzkie – Nidzica.

W przyszłości planowana jest budowa gazociągu relacji Nidzica – Kozłowo, nie mniej jej ostateczny przebieg nie jest znany.

W zakresie infrastruktury społecznej gmina charakteryzuje się stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią obiektów i instytucji świadczących usługi publiczne. Na terenie gminy funkcjonują placówki ochrony zdrowia, w tym przychodnia i apteka ogólnodostępna, a także placówki oświatowe, obejmujące szkoły podstawowe, oddziały przedszkolne oraz nowo wybudowany żłobek. Ważnym elementem infrastruktury społecznej są również instytucje kultury, w tym zwłaszcza Gminna Biblioteka Publiczna, Gminne Centrum Kultury i Sportu oraz świetlice wiejskie. Na obszarze gminy działają ponadto jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. System wsparcia społecznego uzupełnia Środowiskowy Dom Samopomocy. W gminie nie znajduje się aktualnie żaden posterunek ani komisariat policji, natomiast najbliższe komisariaty oraz Komendy Powiatowe Policji mają siedziby w Działdowie oraz Nidzicy. Jednocześnie gmina nie dysponuje placówkami oświatowymi prowadzącymi kształcenie na poziomie ponadpodstawowym.

Efektem przewidywanych działań rozwojowych (por. rozdz. 2) w wymiarze przestrzennym będzie między innymi ukształtowanie struktury osadniczej z wyróżnieniem głównych ról poszczególnych jednostek osadniczych zidentyfikowanych na rysunku modelu (mieszkaniowej, usługowej, turystyczno-rekreacyjnej, produkcyjnej lub rolniczej). Podkreśla się przy tym, że przedstawione na modelu główne role poszczególnych miejscowości mają charakter poglądowy i schematyczny. Oznacza to, że dana rola pełni ważne albo wiodące znaczenie w kontekście całej gminy i systemu osadniczego, nie wykluczając jednak obecności ani rozwoju innych funkcji w danej miejscowości czy obrębie ewidencyjnym. Jak wspomniano na wstępie niniejszego rozdziału, wytypowanie stref planistycznych, w tym ich rozmieszczenia, profilu funkcjonalnego, dopuszczalnych rodzajów zabudowy i parametrów następuje na etapie sporządzenia planu ogólnego stosownie do obowiązujących przepisów prawa. Plan ogólny zachowuje pełną kompetencję w szczegółowym wyznaczaniu stref planistycznych i przypisywaniu im profili funkcjonalnych w obrębie poszczególnych jednostek osadniczych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi integralną część niniejszej Strategii (zał. graficzny).

5. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie Kozłowo obejmować będzie tworzenie warunków przestrzennych podnoszących jej konkurencyjność i atrakcyjność, a także poprawę warunków życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między aktywnością ekonomiczną, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym.

Wzmocnienie potencjału gminy zamierza się uzyskać przez kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego oraz właściwe ukierunkowanie dalszego rozwoju sieci osadniczej – harmonizacja rozwoju zabudowy oraz przeciwdziałanie nadmiernemu „rozlewaniu się" zabudowy. Dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej oraz warunków do zamieszkania i wypoczynku.

W poniższej tabeli omówiono generalne ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące:

- zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu;
- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej;
- zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego;
- zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego;
- kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej;
- zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW;
- zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Tab. 6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Kozłowo

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	Ustala się następujące **zasady ochrony środowiska i jego zasobów** zmierzające do zachowania, zrównoważonego wykorzystania i odnawiania poszczególnych składników środowiska przyrodniczego: – utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów; – ochronę ciągłości korytarzy ekologicznych przed wprowadzaniem istotnych barier antropogenicznych przed nadmierną fragmentacją elementów tworzących system powiązań przyrodniczych, zwłaszcza zwartych kompleksów leśnych; – zapewnienie i utrzymanie funkcjonalności systemu rowów i kanałów melioracyjnych; – zachowanie różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami; – ochronę wartościowych siedlisk roślinnych i zwierzęcych przed wycinką i zniszczeniem; – ochronę i pielęgnację zieleni, w tym urządzonej; – ochronę jakości powietrza atmosferycznego oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym poprzez kreowanie gospodarki niskoemisyjnej i adaptację do postępujących zmian klimatycznych; – poszanowanie przepisów ochrony przyrody, w tym w szczególności odnoszących się do poszczególnych form ochrony przyrody; – ochronę walorów krajobrazowych; – racjonalne gospodarowanie zasobami użytkowymi środowiska; – zachowanie dziedzictwa geologicznego;

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	– kształtowanie właściwych postaw wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody. W uzupełnieniu do powyższych zasad: – **w zakresie ochrony powietrza** rekomenduje się: - wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej, w tym m.in.: wykorzystanie energii odnawialnej, w tym źródeł rozproszonych (jako urządzeń wspomagających lokalne wytwarzanie energii elektrycznej lub cieplnej), termomodernizacje budynków, stosowanie efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych źródeł ciepła, - ograniczanie zjawiska „rozlewania się" zabudowy, - poprawę płynności ruchu drogowego poprzez modernizację nawierzchni dróg, przebudowę skrzyżowań, budowę nowych odcinków dróg, - wspieranie rozwoju alternatywnych środków transportu poprzez realizację tras rowerowych i pieszo-rowerowych, wyznaczanie pasów dla ruchu rowerowego na jezdniach, - wspieranie wdrażania rozwiązań technologicznych zabezpieczających przed nadmierną emisją, - kontrole w zakresie spełniania norm i standardów ochrony powietrza atmosferycznego, - lokalizacje nowych obiektów mogących powodować uciążliwości aerosanitarne wyłącznie przy zachowaniu dopuszczalnych norm emisji w środowisku oraz w bezpiecznym oddaleniu od skupisk zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej i usługowej; – **w zakresie ochrony przyrody**, w odniesieniu do ustanowionych form ochrony przyrody, występujących w granicach gminy (por. Diagnoza), obowiązują stosowne akty prawne, z których wynikają m.in. zakazy, nakazy i ograniczenia w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu. Występowanie powierzchniowych lub obiektowych form ochrony przyrody niesie za sobą ograniczenia w możliwościach rozwoju zagospodarowania przestrzennego – gospodarowanie przestrzenią w obrębie form ochrony przyrody podporządkowane jest przede wszystkim celom przyrodniczym. W zależności od rodzaju formy ochrony przyrody może być ono bardziej restrykcyjne (np. zakazy zabudowy), lub mniej restrykcyjne (np. sytuowanie zabudowy ograniczone, ale możliwe pod pewnymi warunkami). Dla form ochrony przyrody występujących w granicach gminy Kozłowo obowiązują: - w odniesieniu do obszarów chronionego krajobrazu (Obszar Chronionego Krajobrazu Dolin Rzeki Nidy i Szkotówki, Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno) obowiązują zasady gospodarowania określone w akcie prawnym aktualnie obowiązującym dla danego OCHK, a mianowicie, odpowiednio: ▪ Rozporządzenie Nr 141 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2008 Nr 178 poz. 2623); ▪ Uchwała nr XIII/244/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2025 poz. 2390); - w odniesieniu do Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina rzeki Szkotówki" obowiązują zasady gospodarowania określone w obecnie obowiązujących aktach prawnych – zawierają one m.in. ustalenia dotyczące obowiązujących zakazów, w tym zakaz niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru. W stosunku do ZPK „Dolina rzeki Szkotówki" obowiązuje aktualnie uchwała nr XXXVII/300/2017 z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia na obszarze gminy Kozłowo Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Dolina rzeki Szkotówki" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2017 poz. 3220); - w odniesieniu do pomnika przyrody (dęby parkowe) obowiązują zasady gospodarowania określone w aktach prawnych, aktualnie obowiązujących dla danego pomnika – w przypadku pomników przyrody ożywionej ochroną objęte są poszczególne obiekty w granicach lokalizacji, z zasięgiem korony i systemu korzeniowego; - w odniesieniu do ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów zastosowanie znajdują uwarunkowania określone ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	przyrody, na podstawie której są stosowne rozporządzenia, określające m.in. listę gatunków objętych ochroną oraz szczegółowe zakazy względem nich wprowadzone. – W zakresie **ochrony krajobrazu** rekomenduje się: - sukcesywne obejmowanie obszarów rozwojowych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w celu ustalenia jednolitych zasad zagospodarowania, w tym w zakresie zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, - utrzymanie i wzmacnianie heterogenności krajobrazu, zwłaszcza w odniesieniu do ekosystemów leśnych oraz łąkowych i pastwiskowych, - ochronę gruntów rolnych i lasów przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne, - wspieranie rolnictwa ekologicznego jako formy gospodarowania nienaruszającej równowagi przyrodniczej, - ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego zwłaszcza obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków, - wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego, - ochronę i renowację istniejących układów zieleni, w tym terenów zieleni urządzonej i cmentarzy, - utrzymanie/dążenie do zwartej zabudowy miejscowości, - poprawę estetyki zabudowy, poprzez m.in. utrzymanie dobrego stanu technicznego, remonty i modernizacje zabudowy istniejącej, likwidację lub modernizację obiektów zdegradowanych, dostosowanie nowych obiektów i budynków do charakteru zabudowy tradycyjnej/regionalnej, z wyposażeniem w urządzenia z zakresu ochrony środowiska, - dbałość o estetykę zainwestowania rekreacyjnego, - przeciwdziałanie formom dysharmonii krajobrazu, w tym zabudowy o gabarytach i wysokości zakłócającej sylwetkę poszczególnych miejscowości i kompozycję układów zabudowy. Na terenie gminy Kozłowo wzdłuż rzeki Nidy zidentyfikowano **obszar szczególnego zagrożenia powodzią**. W celu przeciwdziałania zagrożeniu bezpieczeństwa ludności i jej mienia w obszarze szczególnie zagrożonym powodzią nie powinno lokalizować się nowej zabudowy stale związanej z gruntem, a ewentualne odstępstwo od zakazu zabudowy w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w terenach istniejącej zabudowy lub dla obiektów niezbędnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, może nastąpić za zgodą właściwych organów, stosownie do przepisów prawa. W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. W stosunku do obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują m.in. przepisy zawarte w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Ponadto obowiązują ustalenia: – Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r., Dz.U.2023 poz. 300); – Planu zarządzenia ryzykiem powodziowym dla obszaru Dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r., Dz.U.2022 poz. 2379); – Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 29 listopada 2022 r., Dz.U.2023 poz. 207); – Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. Dz. U. 2022 poz. 2715). Tereny znajdujące się w ramach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo Wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzenia ryzykiem powodziowym. Na obszarze gminy Kozłowo **nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi,** w tym osuwiska.

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	Obszar gminy położony jest częściowo w zasięgu udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 214 „Zbiornik Działdowo” oraz nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska”.
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	Zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków, a także stanowiska archeologiczne wykazano w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej”. **Ustala się, że generalną zasadą** będzie dążenie do zachowania wartości dziedzictwa kulturowego, walorów architektonicznych i historyczno-kulturowych, a także konserwacja, rewaloryzacja i porządkowanie zabytkowych obszarów i obiektów. Planuje się także zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych. Ponadto należy dążyć do upowszechniania, wiedzy w zakresie rozpoznawania walorów i obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy. **Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej polegać będzie** na działaniach, podejmowanych przez organy administracji publicznej, dotyczących: – zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie; – zapobiegania zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków; – udaremniania niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków; – przeciwdziałania kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków; – kontroli stanu zachowania i przeznaczenia zabytków; – uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. **W celu dopełnienia ochrony** rekomenduje się również prowadzenie zadań z zakresu opieki nad zabytkami: – naukowego badania i dokumentowania zabytków; – prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach; – zabezpieczenia i utrzymania zabytków oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; – korzystania z zabytków w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; – włączanie sektora prywatnego oraz organizacji pozarządowych w działania na rzecz ochrony zabytków, w tym w zakresie finansowania; – popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytkach i ich znaczeniu. **Wszystkie obiekty zabytkowe podlegają ochronie na mocy prawa**, w tym ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Szczegółowe zasady zagospodarowania, w tym zakazany, nakazy, zalecenia, sprecyzowane zostaną na etapie sporządzenia aktów planowania przestrzennego.

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	Istotnymi czynnikami decydującymi o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej jest środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe oraz komunikacja i infrastruktura techniczna. Są to komponenty warunkujące dalszy rozwój przestrzenny, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych. Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju (*ang. sustainable development*). **Ustala się, że generalnym celem polityki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego będzie** tworzenie warunków przestrzennych podnoszących konkurencyjność i atrakcyjność, poprawę warunków życia mieszkańców, zachowanie równowagi między aktywnością ekonomiczną, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Wzmocnienie potencjału gminy zamierza się uzyskać przez kształtowanie optymalnej struktury zagospodarowania terenów i ładu przestrzennego oraz właściwe ukierunkowanie dalszego rozwoju sieci osadniczej. Realizacja w/w celu generalnego możliwa będzie dzięki systematycznej realizacji poszczególnych **rekomendacji odnoszących się do kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów,** a mianowicie: – zapewnienie ładu przestrzennego poprzez racjonalne kształtowanie struktur przestrzennych, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych; – tworzenie warunków, w tym prawa lokalnego, do harmonizacji i estetyzacji zabudowy, zarówno dla istniejących terenów zabudowy, jak i nowych stref rozwojowych (na etapie aktów planowania przestrzennego); – wzmocnienie „centrum funkcjonalnego" – historycznej miejscowości gminnej Kozłowo jako głównego ośrodka rozwoju, oddziaływującego i stymulującego wzrost gospodarczy całej gminy; – wzmocnienie miejscowości zaliczonych do „ośrodków wspomagających" – jako wielofunkcyjnych ośrodków wspierających rozwój lokalny, ze względu na skomunikowanie, ludność oraz funkcje; – wzmocnienie pozostałych miejscowości, jako zaplecza dla głównego ośrodka rozwoju i ośrodków wspomagających; – harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej z uwzględnieniem dbałości o estetykę zainwestowania i zagospodarowania terenów, przeciwdziałanie nadmiernemu „rozlewaniu się" zabudowy, a także poprawę standardów życia, w tym poprawę dostępności i jakości infrastruktury społecznej, technicznej i komunikacyjnej; – wytypowanie stref gospodarczych/aktywności gospodarczej (na etapie aktów planowania przestrzennego), a w dalszej kolejności przygotowanie potencjalnych stref inwestycyjnych, w tym ich uzbrojenie; – wykorzystanie potencjału rekreacyjno-turystycznego, poprzez rozwój indywidualnych form rekreacji oraz turystyki przyrodniczej i kwalifikowanej, rozwój ogólnodostępnej bazy sportowo-rekreacyjnej i usług turystyki, z uwzględnieniem minimalizacji oddziaływania na zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego; – zachowanie przestrzeni wartościowych przyrodniczo, w tym zwłaszcza ochronę ustanowionych form ochrony przyrody; – zachowanie przestrzeni wartościowej kulturowo, w tym dalsze kształtowanie tożsamości regionalnej i klimatu społecznej akceptacji dla ochrony dziedzictwa kulturowego, zachowanie obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego prawnie chronionych; – stosowanie zasady separacji przestrzennej dla obiektów hodowli zwierząt kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w odniesieniu do zabudowań przeznaczonych na pobyt ludzi (niezwiązanych z hodowlą), gwarantującej minimalizację uciążliwości odorowych oraz brak występowania zagrożeń dla zdrowia ludności.

SZCZEGÓLNE POTRZEBY W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Na terenie gminy Kozłowo określa się **szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,** co związane jest z przede wszystkim z obecnością jednostki wojskowej w niemal bezpośrednim sąsiedztwie gminy oraz walorami przestrzenno-geograficznymi wpływającymi pozytywnie na potencjał mieszkaniowy.

Kształtująca się jednostka wojskowa w sąsiedniej gminie Nidzica - 16. Brygada Zmotoryzowana im. gen. dyw. Zygmunta Bohusza-Szyszki w Załuskach, znajduje się w odległości zaledwie ok. 2 km od granicy gminy Kozłowo. Jej obecność generuje szczególną potrzebę realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej z przeznaczeniem dla kadry wojskowej, personelu pomocniczego oraz ich rodzin, a także konieczność rozbudowy odpowiedniego zaplecza usługowego i infrastrukturalnego. W tym kontekście kluczowa staje się potrzeba wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, co z kolei stanie się impulsem do rozwoju funkcji towarzyszących, w tym usług podstawowych.

Ponadto gmina Kozłowo odznacza się wysokim potencjałem mieszkaniowym, tj. występują warunki do wzmożonego zainteresowania gruntami mieszkaniowymi (sprzyjającymi „rozwojowi zaplecza mieszkalno-usługowego dla jednostki wojskowej), co jest uzasadnione następującymi uwarunkowaniami i czynnikami:

- wysoka zewnętrzna dostępność komunikacyjna wynikająca z obecności ciągów komunikacyjnych o znaczeniu ponadlokalnym (transport drogowy, w tym droga ekspresowa S7 i aż cztery węzły zlokalizowane w sąsiedztwie gminy oraz transport kolejowy, tj. linia kolejowa nr 216, z dwiema czynnymi stacjami kolejowymi w Kozłowie oraz Zakrzewie) – gmina posiada potencjał w zakresie „udostępnienia" przestrzeni gminy dla potencjalnych mieszkańców, również sezonowych;
- planowane dalsze inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną;
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe północnej części obszaru gminy, wpływające pozytywnie na jej atrakcyjność jako miejsca do stałego zamieszkania, wypoczynku oraz prowadzenia działalności gospodarczej;
- utrzymujące się zainteresowanie realizacją nowej zabudowy mieszkaniowej, potwierdzone stosunkowo wysoką liczbą decyzji o warunkach zabudowy wydanych w ostatnich latach;
- wyższa niż w sąsiednich ośrodkach miejskich (tj. Działdowie i Nidzicy) liczba nowych budynków mieszkalnych oddawanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;
- relatywnie niskie ceny gruntów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w porównaniu z pobliskimi miastami (np. Działdowem, Nidzicą);
- możliwość wykorzystania obszaru gminy jako dogodnego miejsca zamieszkania dla osób pracujących w okolicznych ośrodkach miejskich (np. w Nidzicy czy Działdowie), z jednoczesnym korzystaniem z ich rynku pracy oraz infrastruktury usługowej.

Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że przestrzeń gminy Kozłowo posiada wysoki potencjał do stworzenia zaplecza funkcjonalnego dla działalności jednostki wojskowej, w tym w zakresie zapewnienia odpowiedniej podaży terenów pod zabudowę mieszkaniową dla kadr wojskowych, pracowników cywilnych oraz ich rodzin. Zakłada się, że około 10-15% docelowej liczebności kadry (tj. ok 1 500 osób – wojskowej, cywilnej i personelu pomocniczego Brygady Zmotoryzowanej zamieszka w gminie Kozłowo, co — przy przyjęciu wskaźnika dla średniego w modelu rodziny „2+1" — przełoży się na wzrost liczby mieszkańców w przybliżeniu o ok. od ~450 do ~700 osób. Powyższe zapotrzebowanie nie jest związane z przewidywanymi tendencjami demograficznymi (prognozowanej liczbie ludności wg GUS), a stanowi dodatkowe uwarunkowanie rozwojowe (szczególną potrzebę).

Należy zatem na etapie planu ogólnego gminy, do otrzymanego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wynikającego ze wzoru, o którym mowa w akcie wykonawczym planu ogólnego dodać szacowaną liczbę osób związanych z rozwojem działalności wojska.

Zatem, na etapie sporządzania planu ogólnego gminy dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru zawartego w akcie wykonawczym planu ogólnego. Ze względu na przewidywany napływ mieszkańców powiązany z rozwojem sąsiedniej jednostki wojskowej, rekomenduje się powiększenie wyniku bazowego o ok. od ~450 do ~700 osób.

Dopuszcza się określenie innej liczby niż wskazana powyżej, w sytuacji, gdy zaistnieje inny, niż zakładany na potrzeby niniejszej symulacji, napływ ludności bezpośrednio związanej z funkcjonowaniem i obsługą sąsiedniej infrastruktury wojskowej.

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	Na terenie gminy nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego, tzn. obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m^2.
Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	Dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa, a także pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych oraz dotyczących ochrony zdrowia i życia ludzi. Zakłada się, że **inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym** wymienione w rozdz. 2, w tym odnoszące się do infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i ochrony środowiska zostaną zrealizowane. Ponadto planuje się realizację licznych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, w tym m.in.: – w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, takich jak m.in.: - budowa nowych dróg gminnych w celu zapewnienia właściwej obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych, - modernizacja lub rozbudowa dróg w obrębie terenów zabudowy istniejącej lub planowanej, sukcesywnie według potrzeb; - realizacja tras rowerowych lub pieszo-rowerowych poprzez ich budowę, wyznaczanie lub oznakowanie; - realizacja szlaków turystycznych przez ich wyznaczanie lub oznakowanie; - tworzenie ogólnodostępnych parkingów; – w zakresie infrastruktury technicznej, takich jak m.in.: - dalsza rozbudowa lub budowa sieci i obiektów infrastruktury wodociągowej; - dalsza rozbudowa lub budowa sieci i obiektów infrastruktury kanalizacyjnej; - realizacja nowych oraz modernizacje i remonty istniejących linii elektroenergetycznych, w tym skablowanie linii napowietrznych niskiego i średniego napięcia; - modernizacje i remonty oraz budowa nowych stacji transformatorowych, - usprawnianie systemu gospodarki odpadami poprzez segregację odpadów i ich zbieranie z terenów gminy w sposób zorganizowany, - uzbrojenie terenów inwestycyjnych; – w zakresie obiektów i urządzeń publicznych oraz towarzyszącej infrastruktury, takich jak m.in.: - budowa, modernizacja, rozbudowa, przebudowa lub doposażenie parkingów, dróg, chodników, terenów zieleni urządzonej, placów zabaw i siłowni zewnętrznych, boisk sportowych, obiektów małej architektury itp.; - rozbudowa i dostosowanie oświetlenia ulicznego na terenach rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej, w szczególności miejscowościach położonych poza centrum gminy, - remonty i modernizacje (w tym termomodernizacje) obiektów użyteczności publicznej, - realizacja infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej ogólnodostępnej, - realizacja systemu oznakowania i promocji dziedzictwa kulturowego, - odnowa i renowacja obiektów zabytkowych i historycznych. Najważniejsze kierunki działań lub działania w zakresie realizacji inwestycji celu publicznego wskazano w rozdziale 2 niniejszej Strategii.
Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	Układ komunikacji drogowej na terenie gminy Kozłowo stanowić będą: – układ nadrzędny: - droga ekspresowa S7 relacji Gdańsk – Ostróda – Olsztynek – Warszawa (na odcinku ok. 1 km); - droga wojewódzka nr 538, relacji Radzyń Chełmiński – Rozdroże; - droga wojewódzka nr 545, relacji Jedwabno – Działdowo; – układ podstawowy: - 1253N, relacji Rychnowo – Pacółtowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Klęczkowo – Komorniki; - 1264N, relacji Leszcz – Jankowice – Rączki – Moczysko;

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	- 1284N, relacji dr. woj. nr 542 gr. pow. - Ruszkowo - Lipówka – Dziurdziewo; - 1304N, relacji dr. woj. nr 544 – Jabłonowo – Niechłonin – Narzym – Wola (dr. nr 1548N); - 1538N, relacji Sątop – Szerokopaś – Nidzica (dr. nr 545); - 1540N, relacji Turowo – Turówko – Wronowo; - 1546N, relacji, dr. nr 1253N – Kozłowo; - 1548N, relacji dr. nr 1587N – Krokowo – Napierki; - 1550N, relacji Kozłowo – Zaborowo – Kanigowo; - 1552N, relacji Zakrzewo – Zalesie – Zaborowo; - 1558N, relacji Krokowo – Powierż – Janowiec Kościelny dr. nr 1560N; - 1585N, relacji Mielno – Rączki (dr. nr 1264N); - 1587N, relacji Szkotowo – Rogóż – Kozłówko – Zakrzewo – Sarnowo – Działdowo (ul. Nidzicka); - 1589N, relacji Nidzica – Zaborowo (dr. nr 1550N); - 1597N, relacji Szymany – Szkudaj; - 1609N, relacji Zalesie – Krokowo; - 1611N, relacji Kownatki – Kamionka; - 1904N, relacji Klęczkowo – Sarnowo; - 1906N, relacji Zalesie – Krokowo; – układ uzupełniający: - drogi gminne (w tym obiekty mostowe) – ich aktualny wykaz zaprezentowano w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej”; - pozostałe drogi, nie będące drogami publicznymi, w tym wewnętrzne i dojazdowe. W zakresie rozwoju komunikacji drogowej rekomenduje się: – modernizacje, przebudowę lub rozbudowę istniejących dróg (por. rozdz. 2); – budowę nowych dróg gminnych i wewnętrznych w celu zapewnienia właściwej obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych, a także poprawę powiązań komunikacyjnych z nadrzędnym układem komunikacyjnym; – tworzenie ogólnodostępnych parkingów; – modernizacja dróg transportu rolniczego; – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego; – budowę, rozbudowę lub przebudowę infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym. – stosowanie rozwiązań zwiększających retencję wody (m.in. przepuszczalne nawierzchnie, zbiorniki retencyjne dla wód opadowych). Rekomenduje się, aby modernizacje, przebudowy lub rozbudowy poszczególnych dróg były prowadzone sukcesywnie z założeniem osiągania standardów w zakresie: szerokości w liniach rozgraniczających, szerokości pasów jezdni, łuków poziomych i pionowych oraz nośności warstwy jezdnej zgodnej z warunkami technicznymi określonymi w stosowanych przepisach prawa. Ponadto rekomenduje się przeprowadzanie bieżących prac remontowych i utrzymaniowych dróg mających na celu zapewnienie należytego stanu technicznego istniejących nawierzchni dróg. Na terenie gminy Kozłowo nie przewiduje się realizacji inwestycji dotyczących ponadlokalnego układu drogowego. W odniesieniu do dróg gminnych i lokalnych wskazuje się, że w najbliższych latach planowana jest realizacja prac remontowych obejmujących ul. Nidzicką, Polną i Łąkową w Kozłowie, a także drogi zlokalizowane w miejscowościach Sarnowo, Bartki i Sławka Wielka. W/w inwestycje należy traktować jako priorytetowe. Nie wyklucza się modyfikacji listy inwestycyjnej, w tym poszerzenia jej zakresu. W dużym stopniu jest to uzależnione od możliwości finansowania inwestycji. Przez teren gminy Kozłowo przebiega zmodernizowana zelektryfikowana linia kolejowa nr 216 relacji Działdowo – Olsztyn wraz z dwoma czynnymi stacjami kolejowymi w Kozłowie oraz Zakrzewie. **W odniesieniu do infrastruktury wodociągowej**, zaopatrzenie w wodę pitną dla mieszkańców gminy będzie realizowane z istniejących lub planowanych ujęć wody. Zachowuje się istniejące ujęcie wody, dla którego zakłada się sukcesywną, w miarę

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	konieczności, modernizację i automatyzację w celu dostosowania do zmieniających się przepisów i standardów oraz zapotrzebowania. W zależności od tempa rozwoju przestrzennego przewiduje się realizację kolejnych odcinków sieci wodociągowej i włączenia w obecny układ infrastruktury technicznej wodociągowej. Dopuszcza się korzystanie z ujęć indywidualnych. **W odniesieniu do infrastruktury kanalizacyjnej,** wskazuje się, że rozbudowa sieci kanalizacyjnej jest zadaniem ważnym w kontekście ochrony wód i gruntów przed zanieczyszczeniami oraz poprawy warunków życia i funkcjonowania mieszkańców gminy. Rozwój systemów w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków powinien zapewnić możliwe szybkie zlikwidowanie dysproporcji w zakresie wyposażenia w kanalizację w stosunku do stopnia zaopatrzenia w wodę. Ustala się kontynuację etapowej realizacji zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej, zwłaszcza na terenach zwartej zabudowy miejscowości oraz na obszarach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Zakłada się zapewnienie odpowiedniej przepustowości i sprawności istniejących oczyszczalni ścieków, a w miarę potrzeby ich modernizację. Na terenach nieskanalizowanych lub terenach zabudowy rozproszonej dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań z zakresu odprowadzania ścieków, z preferencją dla stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników szczelnych. **W zakresie infrastruktury służącej retencjonowaniu wód** rekomenduje się rozwijanie systemów umożliwiających zatrzymywanie i gromadzenie wód opadowych, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych. **W odniesieniu do infrastruktury elektroenergetycznej** wskazuje się, że podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców gminy w energię elektryczną, regularność dostaw, jakość dostarczanej energii, obsługę odbiorców, kontrolowanie eksploatacji sieci, przeprowadzanie modernizacji oraz usuwanie usterek jest podmiot zewnętrzny. Zakłada się, że wraz z rozwojem nowoprojektowanych terenów rozwojowych, dla pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną niezbędna będzie modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej (m.in. automatyzacja linii średniego napięcia, wymiany przewodów izolowane na niskim i średnim napięciu, wymiany wyeksploatowanych słupowych stacji transformatorowych). Dopuszcza się realizację nowych stacji transformatorowych i nowych linii elektroenergetycznych. Ponadto rekomenduje się: – sukcesywną rozbudowę sieci elektroenergetycznej oraz stacji transformatorowych; – przebudowę linii napowietrznych na kablowe; – stosowanie urządzeń o wysokiej klasie energooszczędności; – wymianę oświetlenia wewnętrznego i ulicznego na oświetlenie wykorzystujące nowoczesne technologie, np. typu LED; – wzrost wykorzystania indywidualnych systemów odnawialnych źródeł energii. **W odniesieniu do infrastruktury gazowej** dopuszcza się dalszą gazyfikację gminy. Przy projektowaniu sieci wskazuje się na: – prowadzenie sieci w liniach rozgraniczających drogi publiczne i niepubliczne; – podział terenu na działki, który powinien umożliwiać wykonanie indywidualnego przyłącza gazowego do budynku; – wyznaczenie stref kontrolowanych dla projektowanych sieci gazowych; – w strefach kontrolowanych nie należy: - wznosić budynków, - urządzać stałych składów i magazynów, - sadzić drzew i krzewów, - podejmować działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Gazyfikacja będzie możliwa przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z przedsiębiorstwem gazowniczym. Warunki techniczne dotyczące sieci gazowych określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie. W przypadku zmiany powyższego rozporządzenia warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami.

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	Na terenie gminy Kozłowo planowana jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Nidzica – Kozłowo, nie mniej jej ostateczny przebieg nie jest znany. Ponadto dopuszcza się korzystanie z indywidualnych źródeł dostaw gazu oraz rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz, w tym wsparcie możliwości podłączenia odbiorców. **W odniesieniu do infrastruktury ciepłowniczej**, gospodarkę cieplną należy realizować z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w energię cieplną. Preferowane jest zaopatrzenia w ciepło w oparciu o niskoemisyjne systemy ogrzewania lub stosowanie paliw stałych wysokiej jakości. W związku z ogólnopolskimi trendami wdrażania rozwoju niskoemisyjnego, motywowanymi koniecznością ochrony powietrza atmosferycznego i przeciwdziałania zmianom klimatycznym, w zakresie rozwoju ciepłownictwa indywidualnego zakłada się: – sukcesywną przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz instalowaniu sprawnych urządzeń zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery; – rozwiązanie potrzeb cieplnych budownictwa mieszkaniowego w zależności od ekonomicznych uwarunkowań – ze źródeł lokalnych lub indywidualnych, z zastosowaniem systemów grzewczych opartych o paliwa ekologiczne niskoemisyjne lub bezemisyjne; – korzystanie z dodatkowych źródeł ciepła, opartych na indywidualnych systemach OZE. Na terenie gminy siecią ciepłowniczą objęte jest osiedle mieszkaniowe oraz wszystkie budynki użyteczności publicznej w Kozłowie. Za obsługę sieci ciepłowniczej oraz zapewnienie dostaw ciepła odpowiada Zakład Usług Komunalnych i Ciepłowniczych Eko-Kozłowo sp. z o.o. Poza tym mieszkańcy korzystają ze źródeł rozproszonych, indywidualnych, głównie w postaci kotłów na paliwa stałe. Aktualnie nie ma przesłanek do budowy zbiorczych systemów energetyki cieplnej. **W odniesieniu do infrastruktury telekomunikacyjnej,** w szczególności proponuje się rozszerzenie zasięgu systemu sieciowego ogólnej dostępności do szerokopasmowego Internetu. Dopuszcza się także lokalizację masztów radiokomunikacyjnych i stacji bazowych telefonii komórkowej. **W odniesieniu do infrastruktury gospodarki odpadami**, na terenie gminy Kozłowo: – nie przewiduje się uruchomienia składowiska odpadów komunalnych; – wspiera się zasady gospodarki obiegu zamkniętego i efektywnego gospodarowania zasobami; – ustala się systematyczną poprawę skuteczności zbiórki odpadów i eliminowanie, z wykorzystaniem środków administracyjnych i edukacyjnych, nielegalnego wywozu i pozbywania się odpadów poza przygotowanymi do tego celu miejscami; – ustala się sukcesywną rozbudowę systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych, z uwzględnieniem celów wyznaczonych w tym zakresie przez politykę państwa i regionalną oraz realiów rachunku ekonomicznego; – ustala się wywóz odpadów komunalnych do zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych, przewidzianego do obsługi gminy. **W odniesieniu do infrastruktury społecznej** zakłada się jej dalszy, sukcesywny rozwój. W pierwszej kolejności planuje się realizację przedsięwzięć związanych z: dążeniem do realizacji żłobka, modernizacją i remontami istniejących budynków i lokali komunalnych, dążeniem do utworzenia jednostki policji oraz placówki opieki senioralnej, modernizacją i doposażeniem placówek oświatowych, kulturalnych i bibliotek, rozbudową i modernizacją zaplecza sportowego placówek oświatowych, czy tworzeniem, modernizacją i doposażeniem świetlic wiejskich i remiz OSP.
Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 KW	Rozwój nowoczesnych technologii wytwarzania energii, w szczególności źródeł odnawialnych, stwarza szanse dla lokalnej społeczności i lokalnych inwestorów na uzyskanie pewnej niezależności energetycznej oraz proekologiczną modernizację i decentralizację sektora energetycznego, a tym samym stanowić może istotny czynnik rozwoju lokalnego gminy. Dopuszcza się budowę urządzeń wytwarzających energię, w tym ze źródeł odnawialnych, o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 KW. Realizacja w/w urządzeń może nastąpić wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie. Lokalizacja urządzeń, w zależności od ich rodzaju, specyfikacji, czy zastosowanej technologii wymagać

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	będzie spełniania m.in. warunków lokalizacyjnych (określonych w przepisach prawa), jak i uzależniona będzie od oceny wpływu inwestycji na środowisko i warunki życia ludzi. Każda inwestycja uwzględniać powinna zasadę minimalizacji uciążliwości środowiskowych oraz minimalizacji negatywnego wpływu na warunki życia ludności, w tym spełnianie obowiązujących norm odległościowych. Ponadto, przyjmuje się zasadę uwzględniania „głosu społecznego" w procedurach związanych z posadowieniem odnawialnych źródeł energii powyżej 500 kW (partycypacja społeczna).
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	Dopuszcza się lokalizacje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z uwzględnieniem przepisów odrębnych, w tym zakazów i ograniczeń obowiązujących dla poszczególnych form ochrony przyrody. Lokalizowanie i funkcjonowanie obiektów kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko powinno odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania oraz z zastosowaniem takich rozwiązań technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, które zapewnią nierozprzestrzenianie się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi (w szczególności mieszkalnej, mieszkalno-usługowej zamieszkania zbiorowego, przeznaczonej na pobyt dzieci i młodzieży, opieki zdrowotnej) oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, jak również brak zagrożeń, dla jakości płodów rolnych, sadowniczych lub ogrodniczych w szczególności uprawianych z docelowym przeznaczeniem do spożycia przez ludzi) na pobliskich terenach. Ostateczna realizacja danego przedsięwzięcia uzależniona będzie od wpływu planowanej działalności na środowisko i warunki życia ludzi, który określić należy na podstawie stosownych dokumentów z zakresu ocen oddziaływania na środowisko.
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	**W odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej** przyjmuję się zasadę racjonalnej gospodarki rolnej. Wprowadza się następujące ustalenia i rekomendacje: – minimalizacja przeznaczenia na cele nierolnicze terenów o najwyższej przydatności rolniczej, tj. gruntów chronionych klas bonitacyjnych – w odniesieniu do obszarów położonych poza terenami kontynuacji zabudowy i terenami rozwojowymi miejscowości oraz poza terenami kluczowymi dla rozwoju potencjału gospodarczego; – przeciwdziałanie nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej oraz nadmiernemu stosowaniu środków ochrony roślin i nawozów, a także ochrona przed niewłaściwą agrotechniką, – utrzymanie we właściwym stanie technicznym systemów melioracyjnych; – na łąkach i pastwiskach prowadzenie ich użytkowania poprzez koszenie, nawożenie i wypas; – przeciwdziałanie erozji gleb, poprzez właściwą gospodarkę rolną i wprowadzanie zieleni śródpolnej na terenach potencjalnie erodowanych. W stosunku do gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I-III obowiązują przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przed zmianą sposobu użytkowania, stosownie do zapisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W odniesieniu do leśnej przestrzeni produkcyjnej zakłada się podtrzymanie ekologicznej funkcji lasów oraz racjonalną gospodarkę leśną. Wprowadza się następujące ustalenia i rekomendacje: – zrównoważone kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej poprzez racjonalne wykorzystanie gospodarcze lasów do tego predysponowanych (bilansowanie zrębów z odnowieniami); – minimalizacji przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne; – dolesienia nieużytków lub terenów nieprzydatnych rolniczo; – ochrona lasów ważnych dla funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy, tzn. wchodzących w skład ponadlokalnych korytarzy ekologicznych (ograniczenie ewentualnej wycinki tylko do inwestycji celu publicznego lub w przypadku uzasadnionego interesu publicznego i społecznego). Lasy są prawnie chronione przed likwidacją. Zmiana przeznaczenia lasów na cele nieleśne wymaga zgody na odlesienie, w myśl ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Ewentualne odstępstwa od zaniechania wycinki drzewostanu leśnego powinny być poparte wyższym interesem publicznym lub koniecznością rozwoju gospodarczego gminy, przy czym nie mogą one powodować znaczącego pogorszenia stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego, w myśl zasady rozwoju zrównoważonego.

ZAKRES	USTALENIA I REKOMENACJE
	Ponadto część lasów w obrębie obszaru gminy posiada status lasów ochronnych, w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Dla lasów ochronnych obowiązują przepisy prawa dotyczące ich ochrony oraz możliwych zasad ich zagospodarowania, w myśl ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	Dopuszcza się wyznaczenie obszarów **zdegradowanych i rewitalizacji**, zgodnie z przepisami prawa. W odniesieniu do obszarów zdegradowanych i obszarach rewitalizacji przyjmuje się następujące, generalne cele i zasady: – jako zadania priorytetowe dla kształtowania zagospodarowania przestrzennego wskazuje się: - poprawę jakości przestrzeni publicznej, - modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej, - budowę, remont lub modernizację ciągów komunikacyjnych (dróg, chodników, ciągów pieszo-jezdnych), - poprawę warunków zamieszkania, - poprawę estetyki zainwestowania, - modernizacje, w tym termomodernizacje budynków, - rozbudowę infrastruktury technicznej, - rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, - dążenie do zwiększenia powierzchni terenów zieleni, – jako zadania pośrednie, wpływające na jakość życia wskazuje się: - aktywizację gospodarczą, w tym aktywizacje zawodową mieszkańców i zmniejszenie poziomu ubóstwa, - rozwój potencjału społecznego, w tym wspieranie osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie, - rozwój aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców. Według ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji Rada Gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Gmina Kozłowo aktualnie nie posiada Gminnego Programu Rewitalizacji, jednakże sugerowane jest podjęcie działań mających na celu wyznaczenie obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego. Na obszarze gminy wciąż aktualne jest zagadnienie **przekształceń i rehabilitacji** zabudowy popegeerowskiej (występującej w rozproszeniu w różnych miejscach gminy). W znacznym stopniu skuteczność rehabilitacji zabudowy jest uzależniona od znalezienia inwestorów, którzy mogliby zagospodarować tereny na cele działalności gospodarczej rolniczej lub nierolniczej. Przekształceń i rehabilitacji wymagają zarówno zabudowania gospodarcze, jak i obiekty zabudowy mieszkaniowej o dysharmonijnych formach architektury takich jak: gabaryty, bryły, kształty dachów, czy kolorystyka. Proces rekultywacji związany jest przede wszystkim z potencjalną działalnością wydobywczą złóż. W trakcie eksploatacji powstają liczne wyrobiska, hałdy itp., a tym samym, po zakończeniu wydobycia, konieczna staje się rekultywacja terenów poeksploatacyjnych w celu złagodzenia przeobrażeń spowodowanych eksploatacją. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych powinna być realizowana w oparciu o kierunek i opracowany projekt rekultywacji. Na obszarze gminy **nie występują obszary wymagające remediacji.**

6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary strategicznej interwencji (OSI) są określone w strategiach rozwoju jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, przestrzennych lub powiązaniach funkcjonalnych decydujących o występowaniu barier rozwoju lub możliwych do wykorzystania potencjałów rozwojowych.

6.1 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

W obowiązującej „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego" zidentyfikowano następujące obszary strategicznej interwencji (OSI): Tygrys warmińsko-mazurski, MOF Olsztyna, MOF Elbląga, MOF Ełku, OF Wielkie Jeziora Mazurskie, Niebieski Zachód, Miasta CITTASLOW, EGO, Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Obszary marginalizacji.

Gmina Kozłowo zakwalifikowana została do obszaru strategicznej interwencji – Tygrys warmińsko-mazurski. Tygrys warmińsko-mazurski s*tanowi w większości analizowanych wskaźników ponad 60% danego zjawiska w całym województwie. Wyjątkiem jest udział w wykorzystaniu środków z UE (nieco poniżej 50%). Jest to również obszar dynamicznych zmian w zakresie przedsiębiorczości, wzrostu zamożności gmin. Podkreślenia wymaga nieznaczny spadek potencjału ludnościowego oraz zmniejszenie liczby spółek z udziałem zagranicznym.*

Obszar strategicznej interwencji Tygrys warmińsko-mazurski wskazuje poszczególne cele strategiczne:

- Kompetencje przyszłości;
  - Wzmocnienie kompetencyjne organizacji oddziałujących na cały region,
- Inteligentna produktywność;
  - Rozwój inteligentnych specjalizacji,
  - Przygotowanie najlepszych terenów inwestycyjnych,
- Kreatywna aktywność;
  - Współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej,
- Mocne fundamenty;
  - Realizacja inwestycji infrastrukturalnych, głównie we wschodniej części.

Oczekiwana zmiana przestrzenna w ramach interwencji:

- Zapobieganie wymywaniu mieszkańców z województwa;
- Wzrost powiązań funkcjonalnych wewnątrz obszaru;
- Rozszerzanie oddziaływania na obszary sąsiednie;
- Spójność terytorialna regionu.

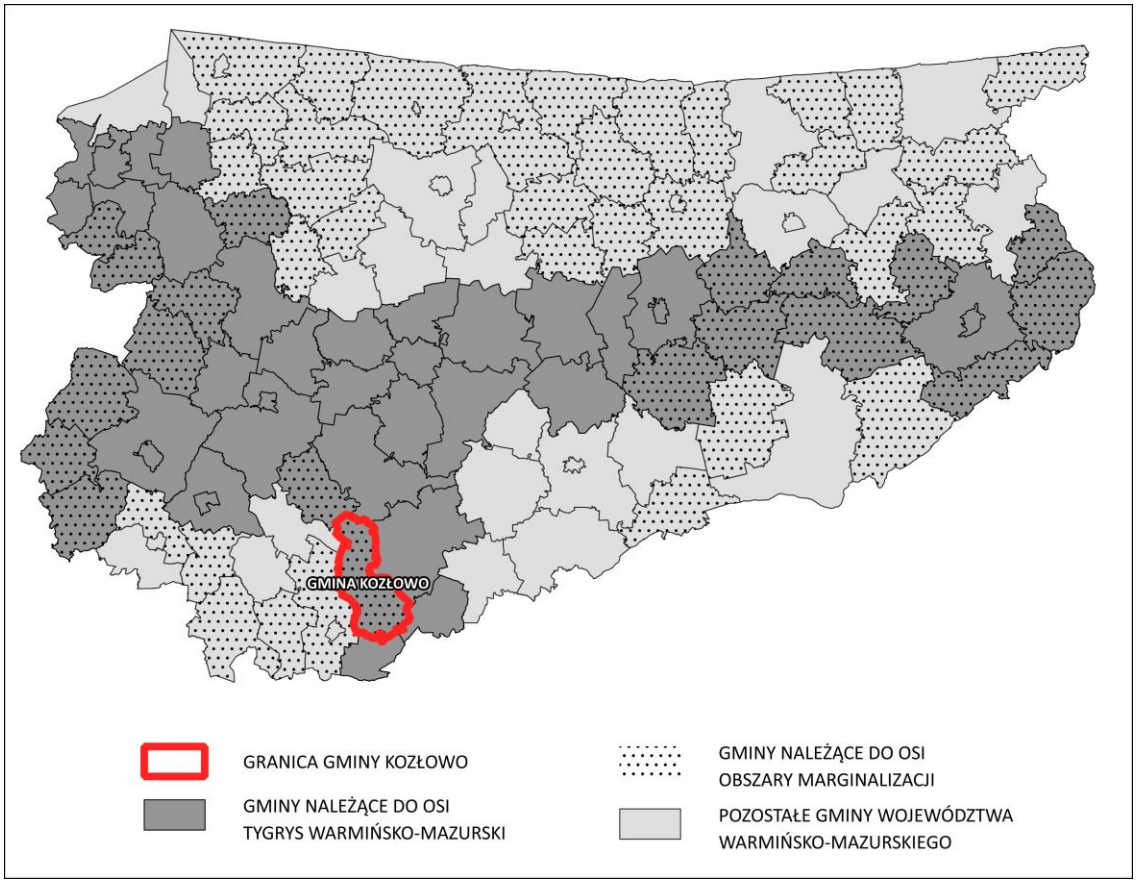
Jednocześnie **gmina włączona została do obszaru strategicznej interwencji – Obszary Marginalizacji.** OSI Marginalizacji *stanowią OSI, które spośród wyróżnionych obszarów wyludniają się najszybciej. Ponadto na terenach tych następuje powolny wzrost zamożności gmin, a jednocześnie znaczący wzrost przedsiębiorczości przy niewielkim wzroście liczby osób pracujących oraz liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. W ww. gminach udział środków europejskich w stosunku do dochodów własnych jest zdecydowanie najwyższy.*

Obszar strategicznej interwencji Obszary Marginalizacji wskazuje poszczególne cele strategiczne (w szczególności odnoszące się do gminy Kozłowo):

- Kompetencje przyszłości;
  - Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości,
  - Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych,
  - Rozwinięta e-administracja,
- Inteligentna produktywność;
  - Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu;
  - Przedsiębiorcze dzieci i młodzież;
  - Rozwinięta ekonomia społeczna;
- Kreatywna aktywność;
  - Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej;
  - Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne;
- Mocne fundamenty;
  - Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej.
  - Satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna.
  - Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko.
  - Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze.

Oczekiwana zmiana przestrzenna w ramach interwencji:

- Sieć centrów rozwoju lokalnego;
- Przygotowane tereny zgodne z polityką przestrzenną uwzględniająca suburbanizację;
- Powiązania funkcjonalne na linii najbliższe miasto – wieś;
- Powiązania funkcjonalne na linii ośrodek powiatowy – wieś;
- Atrakcyjne przestrzenie wypoczynku.



Ryc. 3 Gmina Kozłowo w odniesieniu do obszaru strategicznej interwencji Tygrys warmińsko-mazurski oraz Obszary marginalizacji w województwie warmińsko-mazurskim

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego. Warmińsko-Mazurskie 2030.

6.2. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY

Nie ustala się obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla gminy. **Obszarem działań rozwojowych i podejmowania wysiłków w celu rozwoju społeczno-gospodarczego jest cały obszar gminy Kozłowo**, w granicach administracyjnych.

7. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

7.1. WDRAŻANIE STRATEGII

Zdefiniowane kierunki działań i działania realizowane będą **poprzez świadome kształtowanie polityki władz gminy**, w tym:

- podejmowanie działań inwestycyjnych;
- podejmowanie działań aktywizujących poszczególne podmioty publiczne, w tym jednostki organizacyjne i instytucje oraz podmioty prywatne, tj. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje i stowarzyszenia;
- podejmowanie działań promocyjnych;
- podejmowanie dalszych działań planistycznych i strategicznych.

Poszczególne działania będą **realizowane w różnych zakresach czasowych**, od trwających kilka miesięcy do zadań wieloletnich. Niektóre z nich stanowić będą działania jednostkowe (jednorazowe), inne działania ciągłe lub cykliczne.

Wdrażanie Strategii będzie odbywać się przy **wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów** obejmujących:

- instrumenty wdrożeniowe, m.in. projekty, procedury, programy, a także strategie sektorowe;
- instrumenty organizacyjno-zarządcze, m.in. regulaminy, zarządzenia, a także statuty;
- instrumenty finansowe, m.in. wieloletnie prognozy finansowe, budżet gminy, budżety jednostek organizacyjnych lub pomocniczych, budżety zadaniowe, budżety obywatelskie, fundusze celowe, a także, co kluczowe z punktu widzenia możliwości finansowania, fundusze zewnętrzne (w tym europejskie);
- instrumenty prawne, m.in. uchwały, w tym akty prawa miejscowego, decyzje administracyjne;
- instrumenty planistyczne – akty planowania przestrzennego, zapewniające udział mieszkańców w procesie ich opracowania;
- instrumenty społeczne, m.in. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe (w tym profile w mediach społecznościowych), a także system informacji przestrzennej;
- instrumenty kadrowe, m.in. oparte o kadrę kierowniczą i liderów projektów, a także możliwość kreacji koordynatorów programów i projektów, doskonalenia kadr, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk;
- instrumenty kontrolne – m.in. raportowanie, monitoring, a także kontrola jakości/skuteczności.

Strategia Rozwoju wskazuje zarówno działania należące do wyłącznej kompetencji gminy, realizowane przez Urząd i jednostki organizacyjne lub pomocnicze, jak i działania skierowane do społeczności lokalnej i wszystkich podmiotów działających na terenie gminy lub pozostających z nią w relacji. Strategia Rozwoju pełni rolę planu generalnego postępowania władz samorządowych we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi. Wskazuje się **trzy zasadnicze grupy zaangażowane w proces wdrażania** Strategii:

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, Urząd Gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, gminy sąsiednie i należące do obszaru funkcjonalnego;
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.;
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Odpowiedzialność za realizację Strategii spoczywać będzie na:

- Wójcie Gminy Kozłowo jako organowi wykonawczemu gminy – stymulowanie, koordynacja i nadzór działań, mobilizacja i integrowanie zasobów, w tym kadrowych;
- Radzie Gminy Kozłowo jako organowi uchwałodawczemu – przyjęcie Strategii oraz ewentualnych aktualizacji, podejmowanie uchwał przyczyniających się do wdrażania ustaleń Strategii (np. akty planowania przestrzennego);
- Urzędzie Gminy Kozłowo jako organowi wdrażającemu – implementacja zdefiniowanych w dokumencie celów i działaniach rozwojowych, promocja przyjętej wizji rozwoju, realizacja i koordynacja poszczególnych działań, tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, współpraca i koordynacja przepływu informacji przy wdrażaniu poszczególnych działań z innymi podmiotami i interesariuszami, poszukiwanie źródeł finansowania, gromadzenie danych i raportowanie realizowanych zadań.

Biorąc pod uwagę, że efektywność wdrażania założeń rozwojowych związana jest ze skalą aktywności i zintegrowania poszczególnych środowisk i interesariuszy, w celu zapewnienia skuteczność podejmowany działań zakłada się następujące **zasady współpracy**:

- partycypacja i partnerstwo – współpraca i równorzędne traktowanie, z zachowaniem suwerenności poszczególnych podmiotów, z założeniem dążenia do wzajemnego zrozumienia;
- otwartość na kreatywność i innowacyjność – otwarcie na nowe pomysły i idee;
- transparentność – przejrzystość działań, podejmowanie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych;
- determinacja – konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych celów rozwojowych;
- elastyczność – możliwość szybkiego reagowania na zachodzące zmiany, poprzez modyfikację ustaleń Strategii i dostosowanie do nowych okoliczności (w przypadku ich wystąpienia).

Dla poszczególnych celów strategicznych i kierunków działań wskazuje się następujące **ramy realizacyjno-organizacyjne**:

Tab. 7 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 1 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
1.1.	Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej	1.1.1.	Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.	Gmina Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.2.	Rozwój infrastruktury wodociągowej.	Gmina Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.3.	Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, w szczególności z uwzględnieniem rozwiązań niebiesko-zielonej infrastruktury.	Gestor sieci PGW Wody Polskie	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci PGW Wody Polskie
		1.1.4.	Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz.	Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Gestor sieci
		1.1.5.	Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej.	Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.6.	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	Gmina Podmioty prywatne Mieszkańcy	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Województwo
		1.1.7.	Założenie lokalnych wspólnot energetycznych, w tym spółdzielni energetycznych lub klastrów energii.	Gmina Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Gestor sieci

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		1.1.8.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną.	Gmina Gestorzy sieci	Podmioty prywatne Inwestorzy	Gmina Gestorzy sieci
1.2.	Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia	1.2.1.	Wdrażanie działań w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej	Gmina Służby porządkowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Powiat Województwo Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
		1.2.2.	Rozwój infrastruktury i usług podstawowych stanowiących zaplecze dla stacjonującej w sąsiedztwie jednostki wojskowej	Ministerstwo Obrony Narodowej (MON)	Ministerstwo Obrony Narodowej (MON) Gmina Podmioty prywatne	Ministerstwo Obrony Narodowej (MON) Gmina
		1.2.3.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego.	Gmina Służby porządkowe Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Gmina Służby porządkowe Organizacje pozarządowe
		1.2.4.	Poprawa jakości przestrzeni publicznej i ogólnodostępnej.	Gmina Mieszkańcy	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina
		1.2.5.	Poprawa warunków zamieszkania w budownictwie komunalnym.	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina
		1.2.6.	Udział w społecznej inicjatywie mieszkaniowej (SIM).	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszańcy	Gmina
		1.2.7.	Wspieranie estetyki zainwestowania w budownictwie prywatnym.	Gmina Mieszkańcy	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina
1.3.	Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	1.3.1.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze, w świetle idei turystyki zrównoważonej.	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		1.3.2.	Wzrost zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej.	Gmina Instytucje kultury Podmioty prywatne Podmioty publiczne	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Instytucje kultury
		1.3.3.	Organizacja i promocja imprez i wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy Instytucje oświaty	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
1.4.	Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu	1.4.1.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców.	WUP/PUP	Gmina Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy PARP	WUP/ PUP Gmina
		1.4.2.	Rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	Podmioty prywatne	Gmina Podmioty publiczne Mieszkańcy PARP	Gmina
		1.4.3.	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej.	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Inwestorzy	Gmina
		1.4.4.	Wspieranie ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych.	Gmina Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Inwestorzy WUP/PUP	Gmina WUP/PUP

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
1.5.	Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	1.5.1.	Rozwój i unowocześnienie gospodarstw rolnych.	Właściciele gospodarstw rolnych	ODR ARiMR Rolnicy	ODR ARiMR
		1.5.2.	Wzrost znaczenia lokalnych produktów rolniczych.	Właściciele gospodarstw rolnych	ODR ARiMR Rolnicy	ODR ARiMR
		1.5.3.	Wspieranie i promocja działalności sektora spożywczego, przetwórczego i rolnego.	Właściciele gospodarstw rolnych	ODR ARiMR Rolnicy	ODR ARiMR

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Tab. 8 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 2 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALZIACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
2.1.	Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych	2.1.1.	Wspieranie i rozwój działalności instytucji kultury.	Gmina	Instytucje kultury	Gmina
		2.1.2.	Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością regionalną (kół gospodyń wiejskich, twórców lub innych).	Gmina Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Gmina Organizacje pozarządowe
		2.1.3.	Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci, młodzieży lub dorosłych.	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		2.1.4.	Organizacja i promocja cyklicznych lub okazjonalnych wydarzeń i imprez kulturalnych.	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		2.1.5.	Wzmocnienie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja i udostępnianie zbiorów i zasobów archiwalnych).	Gmina Instytucje kultury	Mieszkańcy	Gmina Instytucje kultury
		2.1.6.	Udział i wspieranie udziału w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych.	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		2.1.7.	Współpraca z innymi regionami w Polsce i na świecie, w celu wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami.	Gmina Organizacje pozarządowe	Pozostałe Gminy Powiaty Województwa Kraje zagraniczne	Gmina Organizacje pozarządowe
		2.1.8.	Przygotowywanie i wydawanie publikacji poświęconych dziedzictwu kulturowemu.	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina Organizacje pozarządowe
2.2.	Poprawa jakości kształcenia i edukacji	2.2.1.	Wsparcie rozwoju opieki dla najmłodszych.	Gmina	Mieszkańcy Instytucje oświatowe	Gmina
		2.2.2.	Usprawnienie działalności sieci szkół podstawowych w oparciu o współdziałanie ze środowiskiem oświatowym i mieszkańcami.	Gmina Instytucje oświaty	Mieszkańcy	Gmina Instytucje oświaty
		2.2.3.	Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, kulturalnych i bibliotek.	Gmina Instytucje oświaty Instytucje kultury	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Instytucje oświaty Instytucje kultury
		2.2.4.	Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego placówek oświatowych.	Gmina Powiat	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Instytucje oświaty	Gmina
		2.2.5.	Rozwój potencjału dydaktycznego.	Gmina Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje oświaty

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALZIACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		2.2.6.	Wzmocnienie kompetencji podstawowych z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych, przedsiębiorczości, nauki języków obcych oraz postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich.	Gmina	Instytucje oświaty Organizacje pozarządowe	Gmina
		2.2.7.	Wsparcie rozwoju osób szczególnie uzdolnionych poprzez organizację konkursów lub zajęć dodatkowych.	Gmina Instytucje oświaty	Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Gmina Instytucje oświaty
		2.2.8.	Wsparcie edukacji specjalistycznej, w tym dla osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz z niepełnosprawnościami.	Instytucje oświaty	Gmina Powiat Podmioty publiczne Podmioty prywatne GOPS	Instytucje oświaty Gmina Powiat
		2.2.9.	PodnRiesienie poziomu zaangażowania rodziców w proces edukacyjno-wychowawczy.	Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje oświaty
		2.2.10.	Promocja zdrowego trybu życia w szkole – kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, wspieranie aktywności fizycznej uczniów.	Gmina Powiat Instytucje oświaty	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Instytucje oświaty Gmina Powiat
		2.2.11.	Inicjowanie i wspieranie działalności w zakresie organizacji i udoskonalania zajęć, wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć dydaktycznych i sportowych.	Gmina Powiat Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Instytucje oświaty Gmina Powiat
2.3.	Ograniczenie problemów społecznych	2.3.1.	Wsparcie działań instytucji pomocy społecznej.	Gmina	Instytucje pomocy społecznej	Gmina
		2.3.2.	Spójne oraz kompleksowe wspieranie rodzin.	Instytucje pomocy społecznej	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Gmina Instytucje pomocy społecznej
		2.3.3.	Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez m.in. rozwój placówek wsparcia dziennego z niepełnosprawnościami, rozwój infrastruktury sportowej, miejsc aktywnego wypoczynku, tworzenie miejsc i zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami.	Gmina Instytucje pomocy społecznej Instytucje oświaty	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Gmina Instytucje pomocy społecznej
		2.3.4.	Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w tym promocja profilaktyki i edukacji wśród dzieci i młodzieży.	Instytucje pomocy społecznej Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje oświaty Służby porządkowe	Gmina Instytucje pomocy społecznej
		2.3.5.	Aktywizacja osób starszych i rozwój systemu opieki senioralnej.	Instytucje pomocy społecznej GOPS	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Gmina Instytucje pomocy społecznej
		2.3.6.	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami, w tym likwidacja barier architektonicznych, promowanie zatrudnienia i pomoc doraźna.	Gmina Instytucje pomocy społecznej	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje pomocy społecznej
		2.3.7.	Wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy społecznej, w tym promocja i wspieranie idei wolontariatu.	Gmina Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje pomocy społecznej	Gmina

CEL OPERACYJNY			KIERUNEK DZIAŁAŃ	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALZIACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		2.3.8.	Wspieranie organizacji społecznych i stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz organizacji społeczności lokalnej.	Gmina Organizacje pozarządowe	Organizacje pozarządowe Służby porządkowe	Gmina
2.4.	Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej	2.4.1.	Wspieranie inicjatyw obywatelskich oraz działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich.	Gmina Organizacje pozarządowe	Organizacje pozarządowe Instytucje oświaty Instytucje kultury Mieszkańcy	Gmina
		2.4.2.	Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w zarządzaniu gminą.	Gmina	Mieszkańcy	Gmina
		2.4.3.	Tworzenie nowych, modernizacja i doposażenie istniejących świetlic wiejskich oraz innych miejsc spotkań i integracji społecznej.	Gmina	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina
		2.4.4.	Rozwój kompetencji osób dorosłych.	Gmina	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Gmina
		2.4.5.	Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i edukacji przez całe życie.	Gmina Instytucje kultury Instytucje oświaty Organizacja pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina
2.5.	Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia	2.5.1.	Zwiększanie dostępności do usług ochrony zdrowia poprzez tworzenie nowych punktów świadczących tego rodzaju działalność.	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Instytucje ochrony zdrowia	Gmina
		2.5.2.	Rozmieszczenie w przestrzeni publicznej defibrylatorów AED (Automatycznych Defibrylatorów Zewnętrznych), wraz ze stacjami SOS.	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Instytucje ochrony zdrowia	Instytucje ochrony zdrowia Gmina
		2.5.3.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień.	Instytucje ochrony zdrowia Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Instytucje ochrony zdrowia Gmina
		2.5.4.	Poprawa jakości i dostępności i wspieranie rozwoju różnych form usług zdrowotnych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych.	Instytucje ochrony zdrowia Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Instytucje ochrony zdrowia Gmina
		2.5.5.	Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.	Instytucje ochrony zdrowia Gmina Instytucje oświaty	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Instytucje ochrony zdrowia Gmina Instytucje oświaty
		2.5.6.	Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców.	Gmina Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje oświaty

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Tab. 9 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 3 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
3.1.	Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych	3.1.1.	Poprawa jakości i dostępności układu komunikacyjnego.	ZDW ZDP Gmina	Podmioty prywatne	ZDW ZDP Gmina
		3.1.2.	Modernizacja dróg transportu rolniczego.	Gmina	Podmioty prywatne	Gmina
		3.1.3.	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.	Gmina	Służby porządkowe	Gmina
		3.1.4.	Budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów, dróg rowerowych i innej infrastruktury towarzyszącej).	GDDKiA ZDW ZDP Gmina	Podmioty prywatne	GDDKiA ZDW ZDP Gmina
		3.1.5.	Rozwój infrastruktury rowerowej, w tym wdrożenie wojewódzkich standardów infrastruktury rowerowej.	Gmina Województwo	GDDKiA ZDW ZDP Podmioty prywatne	Gmina Województwo
		3.1.6.	Poprawa dostępności i jakości usług transportu zbiorowego	Gminy Powiat	Podmioty prywatne Powiat Gminy	Gminy
		3.1.7.	Budowa infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych.	Gmina	Podmioty prywatne	Gmina
3.2.	Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych	3.2.1.	Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu.	Gmina Gestor sieci	Podmioty prywatne	Gmina Gestor sieci
		3.2.2.	Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych.	Gestor sieci	Podmioty prywatne	Gestor sieci
		3.2.3.	Rozwój e-usług publicznych oraz dostępności i jakości e-urzędu.	Gmina	Podmioty prywatne	Gmina
		3.2.4.	Popularyzacja metod i możliwości wykorzystania Internetu, zwłaszcza wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.	Gmina	Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina
3.3.	Współpraca i promocja	3.3.1.	Doskonalenie oferty turystycznej, w oparciu o zasoby środowiska i infrastrukturę.	Gmina	Instytucje kultury	Gmina
		3.3.2.	Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej.	Gmina	Przedsiębiorcy	Gmina
		3.3.3.	Utworzenie i popularyzacja Karty Mieszkańca Gminy.	*Gmina*	Mieszkańcy	Gmina
		3.3.4.	Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem.	Gmina	--	Gmina
		3.3.5.	Upowszechnienie informacji o gminie jako atrakcyjnym miejscu wypoczynku i inwestycji.	Gmina	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Gmina
		3.3.6.	Współpraca z jednostkami publicznymi.	Gmina	Inne gminy lub Organizacje Powiat Województwo	Gmina

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		3.3.7.	Współpraca ze stowarzyszaniami i organizacjami funkcjonującymi na terenie gminy lub działającymi na rzecz gminy i regionu.	Gmina Stowarzyszenia Organizacje	Gmina Organizacje pozarządowe Mieszkańcy Instytucje kultury Przedsiębiorcy	Gmina Organizacje pozarządowe
		3.3.8.	Współpraca gminy w ramach lokalnej grupy działania (LGD), w tym w zakresie realizacji celów i założeń strategicznych działań rozwojowych (m.in. przedsiębiorczości, integracji społecznej, wsparcia mieszkańców, modernizacji i popularyzacji zabytków, wsparcia kultury, budowy i modernizacji infrastruktury oraz innych związanych z działalnością LGD).	Gmina LGD	Gmina LGD Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury Przedsiębiorcy Inne	Gmina LGD
		3.3.9.	Zawiązanie współpracy partnerstwa (gminy partnerskie) w celu wymiany kulturalnej, gospodarczej i informacyjnej.	Gmina	Pozostałe gminy	Gmina

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Tab. 10 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 4 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
4.1.	Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna	4.1.1.	Kształtowanie optymalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej i ładu przestrzennego.	Gmina Inwestorzy	Mieszkańcy	Gmina
		4.1.2.	Prowadzenie aktywnej polityki planistycznej poprzez sporządzanie i aktualizację aktów planowania przestrzennego.	Gmina	Pracownie Urbanistyczne Mieszkańcy Inwestorzy	Gmina
		4.1.3.	Edukacja społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego.	Gmina Inwestorzy	Przedsiębiorcy	Gmina
		4.1.4.	Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, poprzez wykup oraz zmianę przeznaczenia na potrzeby funkcjonowania strefy aktywizacji gospodarczej.	Gmina Inwestorzy	Przedsiębiorcy	Gmina
		4.1.5.	Tworzenie warunków przestrzenno-funkcjonalnych pod budowę stacji paliw wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Gmina Inwestorzy	Podmioty prywatne Podmioty publiczne	Gmina
		4.1.6.	Podjęcie działań na rzecz rewitalizacji	Gmina	Mieszkańcy Przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe	Gmina
4.2.	Zachowanie materialnych zasobów kultury i	4.2.1.	Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków).	Wojewódzki Konserwator Zabytków	Gmina Instytucje kultury Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Wojewódzki Konserwator Zabytków

CEL OPERACYJNY			KIERUNEK DZIAŁAŃ	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		4.2.2.	Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym kulturalnych, turystycznych i społecznych.	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Instytucje kultury Inwestorzy Wojewódzki Konserwator Zabytków	Gmina Wojewódzki Konserwator Zabytków
		4.2.3.	Powiększanie zasobów dziedzictwa kulturowego.	Wojewódzki Konserwator Zabytków Gmina	Instytucje kultury	Wojewódzki Konserwator Zabytków Gmina
		4.2.4.	Ochrona obiektów sakralnych.	Instytucje kościelne	Wojewódzki Konserwator Zabytków Gmina	Gmina
		4.2.5.	Ochrona udokumentowanych stanowisk archeologicznych.	Wojewódzki Konserwator Zabytków	Gmina	Gmina Wojewódzki Konserwator Zabytków
4.3.	Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska	4.3.1.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo i bioróżnorodności	GDOŚ/RDOŚ Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	GDOŚ/RDOŚ Gmina
		4.3.2.	Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi.	Nadleśnictwa	Gmina Podmioty prywatne	Gmina Nadleśnictwa
		4.3.3.	Racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych i powierzchniowych.	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina PGW Wody Polskie	Gmina PGW Wody Polskie
		4.3.4.	Ochrona i zachowanie gleb.	Gmina	Marszałek województwa Mieszkańcy	Gmina
		4.3.5.	Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów surowcowych (geologicznych).	Przedsiębiorstwa wydobywcze	Urzędy Górnicze	PIG
4.4.	Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	4.4.1.	Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego.	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy Gestorzy sieci	Gmina Gestorzy sieci
		4.4.2.	Rozwój systemu gospodarki odpadami.	Gmina	Związki komunalne Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina
		4.4.3.	Zapewnienie dobrego stanu wód.	Gmina PIOŚ/WIOŚ Właściciele gospodarstw rolnych	PSSE/WSSE Służby porządkowe	Gmina PIOŚ/WIOŚ
		4.4.4.	Rekultywacja gruntów i zdegradowanych gleb.	Przedsiębiorcy Właściciele gospodarstw rolnych	Gmina Urzędy Górnicze	Gmina PIG
		4.4.5.	Ograniczenie uciążliwości akustycznych.	GDDKIA ZDW ZDP PKP	-	GDDKIA ZDW ZDP PKP
		4.4.6.	Monitoring zanieczyszczeń środowiska i wdrożenie mechanizmów i narzędzi ograniczających działalność wpływającą na zanieczyszczanie.	PIOŚ/WIOŚ	PSSE/WSSE	PIOŚ/WIOŚ
		4.4.7.	Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody.	PGW Wody Polskie Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Mieszkańcy	Gmina

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		4.4.8.	Realizacja automatycznej stacji meteorologicznej, umożliwiającą wgląd na aktualną sytuację pogodową i stan jakości powietrza.	Gmina	Gmina IMGW PIB	Gmina
		4.4.9.	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego.	PGW Wody Polskie Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	PGW Wody Polskie Gmina
		4.4.10	Wspieranie rolnictwa odpornego na zmiany klimatu i innowacyjnego zarządzania wodą.	PGW Wody Polskie Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	PGW Wody Polskie Gmina
		4.4.11	Edukacja ekologiczna mieszkańców.	Gmina	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy Przedsiębiorcy	Gmina

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

7.2. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitoring i ewaluacja Strategii rozwoju to dwa niezależne procesy, choć pozostające ze sobą w ścisłym związku. Realizacja badania bieżącego (monitoring) i oceny końcowej rezultatów (ewaluacja) są warunkiem koniecznym do tego, aby Strategia mogła być realizowana w sposób konsekwentny i zgodnie z przyjętymi założeniami. Monitoring i ewaluacja będą stanowić procesy niezbędne dla śledzenia postępów we wdrażaniu i osiąganiu celów w zakresie realizacji obranej wizji rozwoju. Będą one także konieczne do podjęcia działań dotyczących dalszej przyszłości gminy. Wskazane jest, aby aktualizacja dokumentu nastąpiła przed końcem okresu obowiązywania niniejszej Strategii Rozwoju Gminy.

Monitoring i ewaluacja wymagają uprzedniego zorganizowania. W tym celu wskazana jest współpraca i koordynacja poszczególnych wydziałów lokalnej administracji.

Monitoring obejmować będzie bieżące gromadzenie danych oraz analizowanie przebiegu realizacji działań i zadań, z jednoczesną możliwością podjęcia ewentualnych przedsięwzięć korygujących. Korekty można przeprowadzić, jeśli zajdzie taka potrzeba, ponieważ proces wdrażania ustaleń strategii będzie w dalszym ciągu trwał. Wskazana jest koordynacja realizacji przyjętych założeń poprzez monitorowanie efektywności działań co najmniej raz w roku, począwszy od dnia jego uchwalenia. Monitorowanie wdrażania założeń przyczyni się do:

- określenia stopnia realizacji przyjętych działań;
- określenia stopnia wykonania założonych celów;
- oceny poziomu rozbieżności między stanem założonym a stanem wykonania założeń programu;
- rozpoznania przyczyn zaistniałych rozbieżności;
- stworzenia obszernej bazy zawierającej informację o uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych i przestrzennych gminy;
- określenia skuteczności podejmowanych działań.

Ewaluacja obejmować będzie zebranie informacji, z wykorzystaniem danych gromadzonych w trakcie monitoringu, które umożliwią końcową ocenę oraz weryfikację procesu wdrażania strategii. Tym samym zmierzone i ocenione zostaną efekty założone do osiągnięcia – poszczególne cele operacyjne i przypisane im zadania. Rezultaty powinny być wyrażone zarówno w postaci ilościowej (wskaźniki), jak i jakościowej (rezultaty „miękkie”). Wyniki przeprowadzonej oceny stanowić będą bazę dla strategii na kolejne lata. Ewaluacja bazować będzie na:

- ocenie postępów we wdrażaniu założeń Strategii Rozwoju Gminy, w tym przygotowanie raportu;
- aktualizacji listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych latach;
- aktualizacji celów i kierunków działań.

Sugerowane wskaźniki monitoringu i ewaluacji zaprezentowano w rozdz. 3.

Przeprowadzenie procesów monitoringu i ewaluacji wiąże się ze znacznym zaangażowaniem zasobów ludzkich i środków finansowych. W procesie ewaluacji powinni zostać włączeni wszyscy Interesariusze. Jest to najskuteczniejsza metoda oceniania efektywności działań określonych w Strategii.

7.3. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dokumenty wykonawcze względem Strategii Rozwoju Gminy stanowią obowiązkowe lub fakultatywne plany, programy i strategie sektorowe. W odniesieniu do gminy Kozłowo, biorąc pod uwagę aktualność i spójność zapisów obowiązujących dotychczas dokumentów gminnych w kontekście zapisów niniejszej Strategii, wskazuje się następujące wytyczne dla ich sporządzenia lub aktualizacji (zmiany):

Tab. 11 Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych względem Strategii

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENT WYKONAWCZY (POZIOM GMINNY)	WYTYCZNE
Planowanie przestrzenne	Plan ogólny gminy	Zachowanie spójności celów i kierunków działań, w tym w wymiarze przestrzennym. Kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	
	Miejscowe plany rewitalizacji	
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Ewentualna aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, z uwzględnieniem zapisów Strategii.
	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	
Gospodarka komunalna	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Zapewnienie spójności z zapisami Strategii, w szczególności w odniesieniu do celów związanych z rozwojem infrastruktury komunalnej i technicznej.
	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	
	Wieloletni plan inwestycyjny	
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminna ewidencja zabytków	Ewentualne zwiększenie bazy obszarów lub obiektów wpisanych do ewidencji zabytków.
	Gminny program opieki nad zabytkami	Potrzeba aktualizacji cyklicznej lub aktualizacji w przypadku ustanowienia nowych obszarów lub obiektów zabytkowych.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program ochrony środowiska	Potrzeba cyklicznej, kompleksowej aktualizacji, zwłaszcza w odniesieniu do zmieniających się celów środowiskowych, w tym polityki energetyczno-klimatycznej.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Potrzeba kompleksowej aktualizacji z uwzględnieniem celów i kierunków działań wskazanych w Strategii. Dokument nie jest obligatoryjny.

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENT WYKONAWCZY (POZIOM GMINNY)	WYTYCZNE
Transport	Program usuwania azbestu	Bieżąca aktualizacja, niezależna od zapisów Strategii.
	Plan adaptacji do zmian klimatu	Dokument fakultatywny; sugeruje się opracowanie dokumentu w celu sprecyzowania kierunków adaptacji do postępujących zmian klimatu oraz określenia stopnia podatności i wrażliwości na poszczególnego zjawiska klimatyczne.
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz z planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Potrzeba bieżącej aktualizacji, z uwzględnieniem celów strategicznych odnoszących się do rozbudowy i modernizacji sieci transportowej.
	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego	Aktualnie brak potrzeby opracowania.
	Plan zrównoważonej mobilności	
	Strategia rozwoju elektromobilności	
	Gminny program rewitalizacji	Potrzeba aktualizacji z uwzględnieniem celów i kierunków działań wskazanych w Strategii.
Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Zachowanie spójności celów i kierunków działań wskazanych w Strategii w przypadku aktualizacji lub opracowania dokumentów z zakresu polityki społecznej.
	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	
	Gminny program wspierania rodziny	
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i innych uzależnień	
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Potrzeba opracowania lub aktualizacji z uwzględnieniem celów i kierunków działań wskazanych w Strategii.
	Plan urządzeniowo-rolny	
	Plany odnowy miejscowości	
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Uwzględnienie występujących w obszarze gminy zagrożeń, w tym przyrodniczych.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy	Uwzględnianie kierunków działań i działań sformułowanych w Strategii, pod warunkiem realności ich sfinansowania, w tym przy udziale środków zewnętrznych.
	Uchwały budżetowe	

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

8. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ramy finansowe są uzależnione od zakresu przedmiotowego i czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, jak również uwarunkowań zewnętrznych (niestabilna sytuacja gospodarcza wywołana sytuacją geopolityczną w naszej części Europy oraz konfliktem zbrojnym na Ukrainie, ryzyko pogłębienia lub rozszerzenia konfliktu na państwa ościenne) i wewnętrznych (niepewna gospodarka finansowa w kraju – PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, zmiany systemowe itd.).

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowi wieloletnia prognoza finansowa. W celu dokonania wieloletnich projekcji dochodów i wydatków gminy, poddano analizie dane budżetowe z ubiegłych lat (dane GUS), w tym zakładając wzrost zbliżony do średniorocznego w latach 2015-2024, tj. wzrost o ok. 3,8 mln zł/rok, oszacowano, że dochody ogółem gminy w perspektywie ok. 30-letniej, mogłyby kształtować się następująco:

PROGNOZOWANE (HIPOTETYCZNE) DOCHODY OGÓŁEM

ROK	2030	2035	2040	2045	2050	2055
MLN ZŁ	83,2	102,2	121,2	140,2	159,2	178,2

Konsekwencją wzrostu dochodów w perspektywie ok. 30-letniej będzie stopniowy wzrost wydatków. Dążąc do stabilizacji finansowej oraz uwzględniając dane budżetowe z ubiegłych lat (dane GUS) założono, iż wydatki stanowić powinny nie więcej niż 95% dochodów gminy ogółem. Szczególnie istotne jest niedopuszczenie do wystąpienia w przyszłości deficytu budżetowego oraz utrzymanie kosztów obsługi długu publicznego na bezpiecznym poziomie. W związku z czym oszacowano, że wydatki ogółem mogłyby kształtować się następująco:

PROGNOZOWANE (HIPOTETYCZNE) WYDATKI OGÓŁEM

ROK	2030	2035	2040	2045	2050	2055
MLN ZŁ	79,0	97,1	115,1	133,2	151,2	169,3

Wymiarem aktywności rozwojowej gminy są wydatki majątkowe inwestycyjne. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem gminy na przestrzeni opracowywanych lat (2015-2024) osiągał zróżnicowane wartości. W ostatnich trzech latach odnotowano znaczące zwiększenie udziału wydatków inwestycyjnych w strukturze wydatków ogółem, wskazujące na wyraźne przyspieszenie procesów rozwojowych oraz intensyfikację realizacji przedsięwzięć o charakterze majątkowym:

ROK	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
%	3,7	2,6	3,4	7,8	4,5	2,8	6,7	13,2	31,5	38,0

Mając na względzie zmienność wskaźnika założono, że wydatki majątkowe inwestycyjne stanowić będą ok. 11% wydatków ogółem (założono wariant uśredniony dla analizowanych lata 2015-2024). Mogłyby one zatem wynieść odpowiednio:

PROGNOZOWANE WYDATKI INWESTYCYJNE

ROK	2030	2035	2040	2045	2050	2055
MLN ZŁ	8,7	10,7	12,7	14,7	16,6	18,6

Realizacja zadań przewidzianych w Strategii Rozwoju Gminy wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, wyższych niż wskazanych w prognozowanej wersji wydatków inwestycyjnych, co może stanowić największą barierę dla samorządu, przedsiębiorców i mieszkańców.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Strategii będzie Urząd Gminy. Rolę koordynatora prac wdrażających i aktualizacyjnych będzie pełnić komórka organizacyjna Urzędu odpowiedzialna za planowanie strategiczne. Ważne jest, aby w procesie nie zabrakło różnorodnych partnerów i rozdzielenia ról pomiędzy specjalistów, partnerów społecznych i decydentów, dzięki temu Strategia nie jest wyłącznie procedurą urzędniczą, ale staje się płaszczyzną współpracy wszystkich środowisk społecznych odpowiedzialnych i zainteresowanych rozwojem gminy.



Funkcjonujący w Polsce **system finansowania** może w znaczącym stopniu wpłynąć na realizację zakładanych celów. System ten jest wielopoziomowym i zróżnicowanym mechanizmem finansowania, w którym duży nacisk kładziony jest na szeroko rozumiany rozwój gospodarczy. Założenia programowe powinny obejmować jak największą liczbę mieszkańców oraz jak największy obszar danej jednostki. Ponadto, powinny stymulować podejmowanie działań między lokalnych w ramach współpracy, która przyczynia się do ułatwienia procesu finansowania inwestycji, a także rozkłada ewentualne koszty ich utrzymania i eksploatacji.

Zapewnienie sprawnego realizowania działań przyczyniających się do osiągania postawionych celów wymagać będzie pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Do finansowania poszczególnych przedsięwzięć służą **programy krajowe i regionalne**, określające obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania. Podobnie, jak w poprzednich latach (pespektywach: 2007-2013, 2014-2020), tak również w perspektywie 2021-2027 około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 pochodzą z następujących funduszy unijnych:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
- Europejski Fundusz Społeczny+;
- Fundusz Spójności;
- Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury;
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Podział środków na poszczególne programy wyróżnia się następująco[2]:

- **Fundusz na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF)** – celem programu jest złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19 oraz zapewnienie, by europejska gospodarka i społeczeństwo były bardziej zrównoważone, odporne i lepiej przygotowane na wyzwania i możliwości związane z zieloną i cyfrową transformacją. W ramach Instrumentu w Polsce został przyjęty Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), składający się z 56 inwestycji i 55 reform;
- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)** – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe;
- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)** – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji;
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) -** następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia;
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)** - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców;
- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)** – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego, umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce;
- **Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ**) – program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które będą miały na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych;
- **Wspólna Polityka Rolna na lata 2023-2027 –** wsparcie przyznawane jest na podstawie dokumentu pn. „Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027" w formie tzw. płatności bezpośrednich. Obejmuje ono wsparcie dla młodych rolników oraz dofinansowanie związane

[2] Materiał źródłowy: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/

z produkcją w 13 sektorach. Rolnicy mogą ponadto ubiegać się o płatności ONW, rolno-środowiskowo-klimatyczne, ekologiczne, a także premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych;

- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) –** nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej, którym za główny cel zakłada utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności makroregionu oraz wyższej jakości życia w Polsce Wschodniej. Program obejmować będzie poszczególne obszary wsparcia:
- Przedsiębiorczość: wsparcie dla start-upów, innowacje dzięki zmianom wzorniczym, automatyzacja i robotyzacja, transformacja modeli biznesowych w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, pożyczki na inwestycje w turystykę;
- Energia i klimat: rozwój inteligentnych sieci energetycznych, dostosowanie miast do zmian klimatu, ochrona bioróżnorodności, podnoszenie świadomości ekologicznej;
- Zrównoważona mobilność miejska;
- Transport: rozbudowa ponadregionalnej infrastruktury drogowej i kolejowej;
- Zrównoważona turystyka: tworzenie ponadregionalnych szlaków turystycznych.

Z programu korzystają województwa: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie oraz część województwa mazowieckiego (bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów), tzw. region statystyczny mazowiecki regionalny. Program skierowany jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ośrodków innowacji, dużych przedsiębiorstw (operatorów dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych), parków narodowych, jednostek samorządu terytorialnego (samorządów województw, gmin, miast i ich obszarów funkcjonalnych) zarządców infrastruktury kolejowej. Jednak z efektów programu korzystać będą wszyscy mieszkańcy makroregionu, inwestorzy i odwiedzający go turyści;

- **Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021–2027 –** program stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby i wyzwania określone w strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030", będąc przy tym spójnym zarówno z polityką UE jak i strategicznymi kierunkami obranymi przez Polskę. Koncentracja tematyczna interwencji wynika z najważniejszych wyzwań Europy i regionów po roku 2020, do których należy cyfryzacja i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, odbudowa gospodarki po pandemii oraz zapewnienie mieszkańcom województwa bezpieczeństwa socjalnego i przestrzeni do rozwoju. Program został przygotowany w taki sposób, by w pierwszej kolejności likwidować zidentyfikowane luki a jednocześnie tworzyć warunki do wzrostu społecznego i gospodarczego.

Ponadto występują możliwości finansowania z budżetu UE (zwanego wieloletnimi ramami finansowymi – WRF), obejmującego lata 2021–2027, oraz narzędzia służącego odbudowie gospodarki – NextGenerationEU (m.in. nowa struktura, programy finansowania, przydziały środków dla poszczególnych państw członkowskich oraz dane dotyczące wydatków i dochodów). Poniżej przedstawiono podział wybranych programów ze względu na działy[3]:

- **Dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa:**
  - „Horyzont Europa" - wpływ naukowy, technologiczny, gospodarczy, środowiskowy i społeczny; wsparcie dla wszystkich form badań naukowych i innowacji;
  - InvestEU - zapewnianie UE niezbędnego finansowania długoterminowego, przyciąganie inwestycji prywatnych, wspieranie odbudowy oraz bardziej zielonej, cyfrowej i odpornej Europy;
  - Program „Cyfrowa Europa" – celem programu jest przyspieszenie ożywienia gospodarczego i pobudzenie transformacji cyfrowej w Europie;

[3] Materiał źródłowy: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes_pl#dzia-1-jednolity-rynek-innowacje-i-gospodarka-cyfrowa.

- Program na rzecz jednolitego rynku - wzmocnienie pozycji i ochrona konsumentów, zapewnianie bezpieczeństwa żywności, umożliwianie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w UE;

– **Dział 2: Spójność i wartości:**
  - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) - poprawa spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE przez korygowanie dysproporcji między regionami za pomocą programów realizowanych przez władze lokalne;
  - Fundusz Spójności (FS) - zmniejsza dysproporcje gospodarcze i społeczne oraz promuje zrównoważony rozwój;
  - Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności - kluczowym narzędziem NextGenerationEU, który ma pomóc UE wyjść z obecnego kryzysu silniejszą i bardziej odporną;
  - Erasmus+ - wsparcie w zakresie edukacji oraz rozwoju zawodowego i osobistego, kształcenie, szkolenie, młodzież i sport;
  - Kreatywna Europa - program oferujący finansowe wsparcie dla sektorów kultury i audiowizualnego;
– **Dział 3: Zasoby naturalne i środowisko:**
  - Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) - wsparcie dochodu rolników w UE i środki stabilizujące rynki rolne;
  - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) - wsparcie finansowe na rzecz obszarów wiejskich oraz wzmocnienia unijnego sektora rolno-spożywczego i leśnego;
  - Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) - przejście na zrównoważoną i odporną gospodarkę o obiegu zamkniętym, ochrona i odbudowa środowiska, zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej;
  - Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji - wspieranie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej poprzez łagodzenie jej skutków społeczno-gospodarczych w najbardziej dotkniętych regionach;
– **Dział 4: Migracja i zarządzanie granicami:**
  - Fundusz Azylu, Migracji i Integracji - wspólny europejski system azylowy, zarządzanie migracjami, solidarność;
– **Dział 5: Bezpieczeństwo i obrona;**
  - Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego - bezpieczeństwo Unii, przeciwdziałanie radykalizacji postaw, walka z terroryzmem, cyberprzestępczością, zorganizowaną przestępczością, ochrona ofiar przestępstw;
  - Europejski Fundusz Obronny - ma na celu wspieranie z budżetu UE opartych na współpracy projektów badawczych i rozwojowych w zakresie zdolności obronnych;
– **Dział 6: Sąsiedztwo i świat;**
  - Globalny wymiar Europy: Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej - główny instrument finansowy UE, za pomocą którego UE działa na rzecz zrównoważonego rozwoju, pokoju i stabilności na całym świecie;
  - Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa - w ramach WPZiB wspierane są działania na rzecz utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i wzmacniania bezpieczeństwa międzynarodowego.

Ponadto istotnym źródłem finansowania jest Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Ludności, który uruchomiono w celu wspierania działań związanych z bezpieczeństwem państwa. Środki z funduszu mogą być przeznaczane na uzupełnianie finansowania zadań, realizacje inwestycji oraz modernizację infrastruktury wykorzystywanej w działaniach z zakresu bezpieczeństwa. Fundusz jest zasilany nie tylko z budżetu państwa, ale również z wpłat spółek Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, które mogą przekazywać na jego rzecz do 0,3% zysku netto. Podstawowym dokumentem regulującym finansowanie zadań ochrony ludności i obrony cywilnej jest Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.

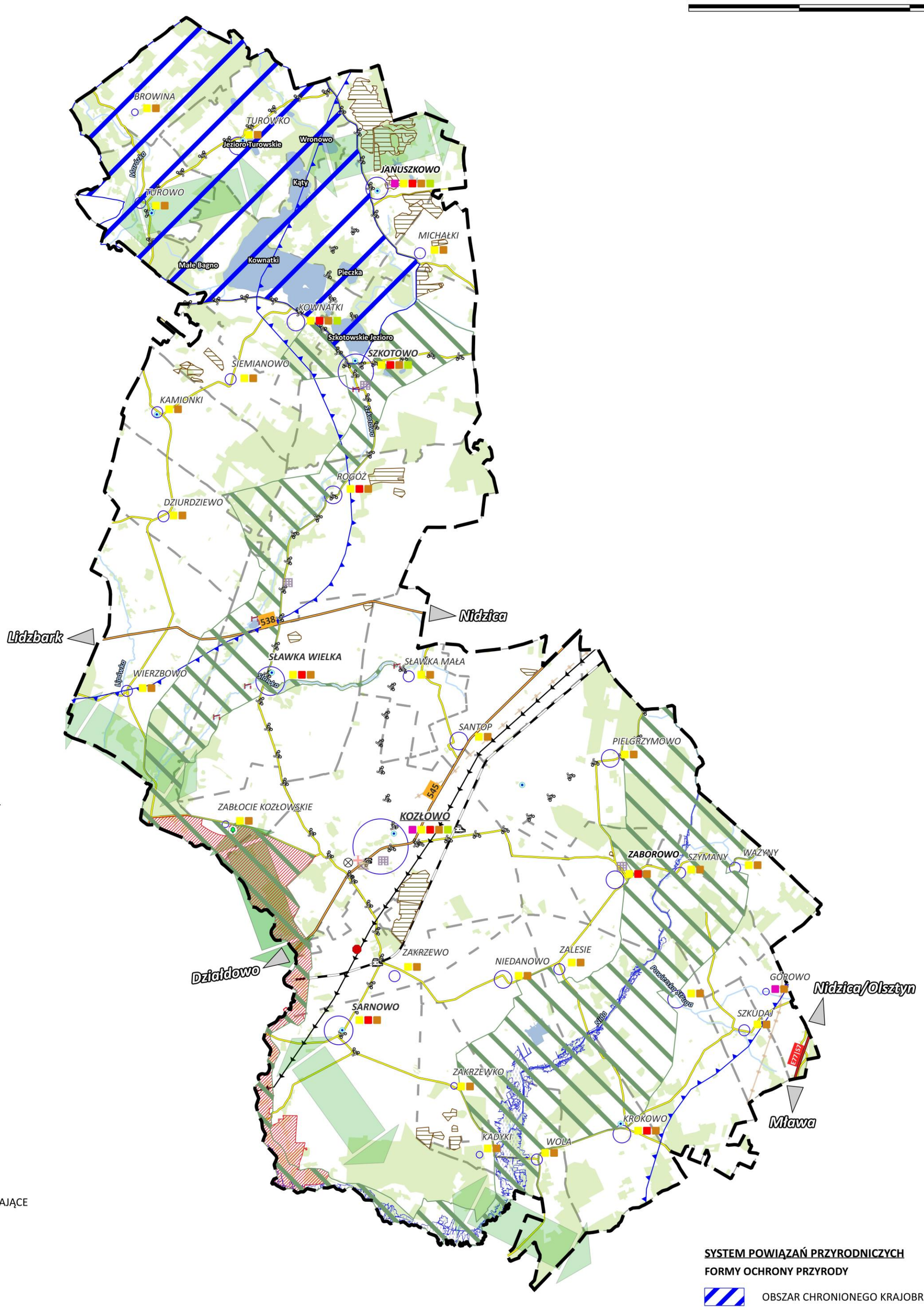
Aktualnie (stan na sierpień 2026) trwają pracę nad nową perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2028-2034. Nowy budżet zaprogramowany będzie w oparciu o Plan Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR).[4]

[4] Materiał źródłowy: https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony.

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY:
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY KOZŁOWO

N W E S

2,5 0 2,5 5 km



OBJAŚNIENIA

GRANICA GMINY KOZŁOWO

GRANICE OBRĘBÓW EWIDENCYJNYCH

STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH

LICZBA MIESZKAŃCÓW W SOŁECTWACH

- < 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- > 500

HIERARCHIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

KOZŁOWO GŁÓWNY OŚRODEK FUNKCJONALNY ("CENTRUM FUNKCJONALNE")

SZKOTOWO NAJWAŻNIEJSZE OŚRODKI WSPOMAGAJĄCE

WOLA POZOSTAŁE OŚRODKI W GMINIE

GŁÓWNE ROLE JEDNOSTEK OSADNICZYCH

- MIESZKANIOWA
- ROLNICZA
- USŁUGOWA
- PRODUKCYJNA
- TURYSTYCZNO-REKREACYJNA

GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH, W TYM PIESZYCH I ROWEROWYCH

- DROGA EKSPRESOWA S7
- DROGI WOJEWÓDZKIE
- DROGI POWIATOWE
- OBIEKTY MOSTOWE
- LINIA KOLEJOWA
- STACJE I PRZYSTANKI KOLEJOWE
- SZLAKI ROWEROWE

GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

- LINIA ELEKTROENERGETYCZNA WYSOKIEGO NAPIĘCIA 110 KV
- STACJA ELEKTROENERGETYCZNA 30/110 KV
- GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- PLANOWANY GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA (ORIENTACYJNY PRZEBIEG)
- GMINNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- GMINNE UJĘCIA WODY
- LOKALIZACJA URZĘDU GMINY
- LOKALIZACJA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH
- LOKALIZACJA OŚRODKA ZDROWIA
- LOKALIZACJA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

FORMY OCHRONY PRZYRODY

- OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU JEZIORA MIELNO
- OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NIDY I SZKOTÓWKI
- ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY "DOLINA RZEKI SZKOTÓWKI"
- WIELOOBIEKTOWY POMNIK PRZYRODY (GRUPA DRZEW)

KORYTARZE I PŁATY EKOLOGICZNE

- PONADLOKALNE KORYTARZE EKOLOGICZNE
- TERENY OBECNIE W UŻYTKOWANIU LEŚNYM
- ZBIORNIKI WODNE
- SIEĆ HYDGROGRAFICZNA

GŁÓWNE ZAGROŻENIA PRZYRODNICZE

- OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

WYBRANE ZASOBY UŻYTKOWE ŚRODOWISKA

- UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN
- UDOKUMENTOWANY GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH NR 214 "ZBIORNIK DZIAŁDOWO"